

قَوْلِي مَعْنَوِيًّا

مؤلفی :
پول متمرق
مصطفی زہنی

معارف نگارستان جلد ۱۶۴ نومبر ۱۹۶۳ء ۱۶ دسمبر ۱۹۶۳ء
تاریخی و خصلت نامہ سی حائر در

استانبول
عالم مطبعہ سی — احمد احسان و شرکاسی

۱۳۹۵

مقدمه

طوغری سوز آجیدر .

آجی سوز آغردر .

آجی و آغز اولان هر سوزك منافعی مخاطبجه معنا و باطناً

تسلیم اولنسه بیله ماده و ظاهراً قبولی بینه کوجدر .

طبیعت بشریه تمایلنه مخالف دوشه چك هر سوزدن شبهه سز

تنفر ایدر . آرزوسنه ، افکارینه توافق ایتمین سوزلر نه قدر

نافع اولور ایسه اولسون آنلری بردن بره قبولدن استسکاف

ایلر .

دلائل مقنعه ایله حقیقت یواش یواش تظاهر ایدنجه آنی

قبول ایچونده میلان آرنار . و یاخود بر نهلکه حس اولنورسه

بالضروره قبوله مجبوریت حاصل اولور .

طوغری اولدقلریدن طولایی آجی اولان سوزلر عادتاً

اطبایا طرقلندن خسته لقلرک دفعی ضمنتده ترتیب ایدیلن آجی

علاجلره بکزر . وجودجه ، حیاتیجه نهلکه قورقوسی و یا بر

منفعت جسمانیه املی اولسه خسته نك او آجی علاجلری قبول

واستعمال ایتیه چکی طبعیدر . هله آرز خسته لقل چکنار ،

خسته لقره بك نادر اوله رق دوچار اولانلر وياخود خسته لنگ آلام وشدائدينه دها زياده نحمسل ايدنلر آجي علاج لرك استعمالنه آزالفت ايتدكلري ، مرارت ادويه آلشمدقلى جهته استعمال علاجه دها زياده دوچار صعبوت اولورلر . صيق صيق خسته لقه دوچار وياخود امراض مزمنه كرفنار اولوبده ادويه نك كثر استعمالنه مألوف اولانلر ايسه بك زياده آجي اولمقله برابر معالجاتى نه قولايقله استعمال ايدم بيليرلر . حاصلى خسته لر طرفدن ادويه نك عسرت و سهولتله استعمالى خصوصى معالجات ايله حاصل اولان الفتله متناسبدر . آجي سوز — مفيد اولديغنده شبهه ايدلين معالجات كجي — شاين استفاده و مستلزم منافع اولسه دخی آزالجوق آغز اوله جففسدن سهل القبول اوله مز . قولايقله عموم طرفسندن حسن تلقى ايديله مز . بنابرین خلقمز طوغرى و آجي سوز ديكلمكه و آكالفت ايتكمه محتاجدر . ادبامز ، محررلر يزدده خلقه او كجي سوزلرى دكلتمكه مجبوردرلر .

خسته لرى تداوى به مأمور اولان اطبانك او خسته لر علاج قبولدن استسكاف ايتدكلرى تقدیرده هر درلو تدابير لطيفه به حراجته علاجي قبول ايتديرملرى وظيفه لرى اقتضاسندندر . نه بابه لم خسته علاج قبول واستعمال ايتيور . پنجه مرضه تركندن بشقه چاره بوقدره جواب يأسنى ويرمامك مجبوريتنددرلر . مادامكه مكتب طبيه داخل اولمش ، معالجه و تداوى امراض

وظیفہٴ مهمہ سنی دیپلومہ استحصال لیلہ در عہدہ ایتھندر . او کبی خستہ لری حال لرینہ ، خستہ لغک پنجہٴ قہر و تسلط نہ ترک ایدوب نداویدن فرار ایتھری غیر جائزدر . حتی عفو ی غیر ممکن بر جرمدر .

اطبا نداوی ابدانہ نصل مأمور ایسہ بر مملکتندہ کی مطبوعات و مطبوعات واسطہ سبیلہ محرر لر دخی عینلہ اطبا کبی منافع عمومیہ خدمت و ہیئت اجتماعیہ بہ مستلزم مضرت اولان احوالی دفع و رفع ایچون الارندن کلدیکی قدر اجرای نصیحت ایتھکلہ مکلفدر لر .

مطبوعات ایلہ اطبا آرمندہ کی فرق و تفاوت اطباءک وظایفی داخلی خارجی امراض بدنہ بہ متعلق خدمات مادیہ و مطبوعات کی عموماً حسن اخلاقی و علی الخصوص اخلاق دینیہ پی ، معارفی ، صناعی ، تجارتی ، ترقی زراعتی ، وامثالی و بونلردن دہا مهم اولان مقام مقدس خلافتہ ، اولی الامرہ اطاعتی تشویق کبی خدمات ادبیہ و معنویہ لر بدر .

مطبوعات عثمانیہ مز فی الحقیقہ بومہم وظیفہ لرینی ایضایہ چالش مقدہ ایسہ دہ بزدہ مطبوعاتک ایجاد و تأسیسندن ہنوز یک چوق زمان کچمدیکی ایچون منتظر اولان فوائد واصل حد نصاب اولہ مامش و علی الخصوص بیروت ، ازمیر ، سلانیکی کبی بیوک ولایت مرکز لری استنفا ایدیلورسہ طشرہ دہ غیر رسمی همان ہیچ بر غزتہ بولندینی جہتلہ اوراق حوادثندن

بکلیلان نتایج مهمه و مفیده بالطبع ساحهٔ حصوله کله مامشدر .
ولایات شاهانه مرکز لرنده برر رسمی غزنه موجود
ایسه ده بوغزنه لر رسمی اولدقلرینه نظراً مندرجات و مباحثی
حکومت سنیجه رسماً اتخاذ اولنان مقررات و اوامرک اعلانه
منحصردر . بونلر ویریلان امرلردن خارج برشی یازه مامقده
معذوردرلر .

هرنقدر جرائد یومیه و غیر رسمیه آره صره ولایات غزنه .
لرینک بوصمت و سکوتنه اعتراض ایتمکده بولنشدر ایسه ده
اعتراضات واقعه حقلی اوله رق پکده وارد اوله مز . برغزنه که
بر ولایتک لسان رسمیسیدر ، بالذات والی و لایتک نظر تدقیقنه
عرض اولنماسی طبع و تشرینه مانعدر . او غزنه نک چیزیلن
دائرةٔ محدودهٔ رسمیه خارجه پای انداز تجاوز اولسی تصور
اولنه یلورمی ؟ حدود معینه منی تخطی و تجاوز ایتماسندن ناشی
معاتب طونلمق موافق منطق اولورمی ؟

بر ولایت غزنه سینه اعتراض ایتمک دائرةٔ مرسومه معینه یی
تجاوزه او غزنه یی دعوتدرکه بویه بدعوت هیچ بر وقته نظر
انصاف ایله تلقی اولنه ماز . بناءً علیه یوقاروده مطبوعاتک بیان
اولنان وظیفه سی منحصرأ مطبوعات غیر رسمیه یه عائد اولمق
لازم کلیر .

واقعا ولایات غزنه لرینکده تهذیب اخلاق عمومییه تشویقات
لازمه ترقی پروانه یه خدمت ایتملی لازم وحق الزم ایسه ده

انلرك بيان ايده جككرى افكار وملاحظات مسئوليتى شخصه
عائذ مطالعات ذاتيه ايله قياس ايديله من .

تفصيلات مسروره دن مستبان اولوركه افكار عموميه يي
مساوى اخلاق واحوالدن چويرمك ، اخلاق مليه ايله متناسب
محاسن اخلاقه ، معارفه ، صنايعه ، زراعته والحاصل هر درلو
ترقياته سوق ايتمك وبو تسويق وتشويقده مطالعات وملاحظات
مفيدة ومصيبه سرد واتيان ايلمك جرايد غير رسميه به عائذ لك
مهم بر وظيفه در .

مقصد شخصياندن عارى اوله رق خلقى محاسن اخلاقه ،
ترقى معارف وصنايعه ، تجارته ، زراعته تشويق وملاحظات
ومطالعات مصيبه ايله — مملكتك حال وشانته اهلينك احوال
وافكارينه ، اخلاق عموميه ودينه سنه كوره — ممكن الاجرا
اولان ترقيات مطلوبه به ترغيب ايسه هر مملكتك مطبوعاى بو
خصوصده تماميه سربست اولدينى جهتله هر برده بو خدمتى
ايفايه ممانعت اولندينى بوقدر . مطبوعات عثمانيه مزده بو وظيفه يي
ايفاده قصور ايتيور . بوكا تشكر اولنور . مع مافيه — بر آرز
اول بيان اولندينى وجهله — جرايد غير رسميه مز در سعادته
منحصر در . ممالك محروسه شاهانه ايسه حمد آثم حمد آبك واسعدره
مختلف اقليملى — مذاهب و ادياندن قطع نظر — مختلف
قوملى ملتلى شاملدر . ملل واقوام مختلفه اسلاميه مز لك بيله
عاداى ، اخلاقى ، احوالى متفايردر . حتى بر ملتدن بر قومدن

اولانلرک دخی اقلیمک تخلفی ، تبانی اعتباریه — حالری ،
مسئلهکری ، عادتلی متخالف و متبایندر . اهالیسی عرب
اولدینی حالد سوریه قطعهسی خطه عراقیه و خطه یمانیه دخی
سوریه بکزه مرکزستانک آرناودلغه ، اناطولینک سواحل
جهتی ایچرولرینه و کردستانه نه اقلیمجه نه ده سکانی اولان اهالینک
عادات و اخلاقجه متساوی اولدینی معلومدر .

شو اختلافلر کوستریور که هر قطعهک هر جنس و ملتک
اخلاقی ده ، معارفی ده ، صناعی ده ، تجارتی ده ، زراعتی ده ،
اوقطهک و اوقطهده ساکن اولان اهالینک احوال طبیعهسنه
و اخلاق و عاداتنه کوره صور مختلفهده تشویقاتی ایجاب ایستدیرر .
واقعا مرکز سلطنت سنییهده ممالک محروسه شاهانهک
هر طرفدن گلش بر جوق ادبانک ، فضلانک موجود اولسی
حسیله ذکر اولان اخلاق و احوال مختلفهیه مرکزک معلومات
شاملهسی اولق لازم کلهجکی درمیان اولنه بیلورسهده طشرهلی
فضلادن عالم مطبوعاته داخل اولانلر ، مطبوعات ایله اشتغال
ایدنلر پک آزدر . عادتاً نادر در . غزه لریمزک طشره مخبرلری ده
بووظیفه مهمهیی منتظماً و مطرداً اجرا ایستکلری یوقدر .

بوکا مبنی و سابط نشر و تشویق اولان معدود و محدود
غزه لریمزک معلومات واسعه محلیهیه و اخلاق و اطوار مختلفه
عمومیهیه کوره تشویقات ترقی کسرتانهیه کفایت ایده ماملری
ضروریدر . غزه لریمز فی الحقیقه صورت عمومییهده ترقی

صنایع و تجارت ایچون مطالعات و ملاحظات مصیبه نشر و شو صورتله هیئت اجتماعیه مزك تشكرات فوق العاده سنی جلب ایده بورلر سده اعتراف ایدلمكه بونلرك بومساعیسندن بك آرزو نتایج مفیده کورولمشدر . سببی ده شو عرض اولسان اخلاق واحوال مختلفه به شمول تام ابله معلومات کامله نشرینه مقتضی وسایط لازمه نك فقدانیدر .

مطبوعاتك اوتوز قرق سنه لك نشریات و تشویقاتی اوزرینه زراعت و حرثك ، صنعت و حرفتك ، امور تجاریه نك موقوف علیهی اولان تشکیل شرکت کبی مواد نافعہ نك زمرلرده نه قدر آثاری مشاهده اولندی ؟ بونلر همان « هیچ ، دینله جك بر مرتبه قلیله به انحصار ایده بور .

مطبوعاتك مزك خدمات متتابعه و متوالیه سندن حاصل اولان ترقیات مختلفه و متنوعه اقسامندن اك زیاده حسن تأثیری مشاهده اولتان برشی وار ایسه اوده ادبیاندر .

مطبوعاتك ترقی ادبیانه ابتدیی خدمت كرجكندن بارلاقدر . هله صوك یكرمی سنه ایچنیده کی ترقی طوغریسی هر صاحب حبت بر عثمانلی بی ممنون و محظوظ ایتمك امكانسزدر . هر نه قدر شو ترقیات ادبیه من ظرف جلالل آثار اولان دور جلیل حضرت پادشاهیده سایه عنایت و ابه حضرت شهریاریده تشكّل و تأسس ابدن مكاتب نالیه و عالیه نك بتشدیددیکی کنج و ذکی ادبانك محصول قرائحی اولدیغنده شبهه یوق ایسه ده

ادبای جدیده مزك ده يتشمسى مطبوعاتك همتيله واقع اولمشدر .
مطبوعات واسطه نشریات ادبيه اولسه يدي مکتبلرده
يتيشن او ادبانك ، او اذكيانك او منور افكاري ، بربريله
مسابقه ايدرجه سنه ميدان استفاده به وضع ابتدکری او علوی
آثاري کوررمی ايدك ؟

مطبوعاتك ادبياتجه وسائر هر درلو خصوصاتجه ترقیاتجه
وقوعبولان خدمتکری قابل انکار اوله ميوب بو خدمت مهمه يي
انکار ايتك نانکورلك عد اولسه سزادر . شوقدرکه جرابد
يوميه واسبوعيه نك قلت عديله موجودلرينك دخی کاملاً
در سعاده انحصاری وبالطبع ممالك محروسه شاهانه نك هر طرفجه
خصوصیات احواله لزومی قدر اطلاع اولماسی استفاده نك
محدود قالسنی استلزام ايتمشدرکه بو حقیقتده قابل رد وانکار
اوله مز . ذاتاً ترقیاتك مطبوعات و نشریات واسطه سيله حصولی
تدریجه تابع اولدينی بدیهی اولديغدن ترقیات سائر نك سرعتله
وجوده کله مامسندن ناشی مطبوعاتمز مواخذه ايديله مز .

بوندن ايکی آی اوله کلهجه به قدر مسائل لسانیه و مباحث
املائییه به دائر غزنه لرك عمومنده کوریلان مناقشات و مباحثات
نه نتیجه به اقتران ایتدی ؟ بر تندقه کوره همان هیچ بر نتیجه
ظهور ایتدی . چونکه جدی بر اثر ترقی بر طریق لازم الاتباع
وجوده کلمدی . دیگر بر تندقه نظراً حسن نتیجه کوروندی .
چونکه مسئله کرکی کبی توضیح ایتدی . هر ادیب شهرت شعار ،

— دها طوغریسی — هرالی قلم طوتان ارباب افکار لسان
واملا حقنده ملاحظاتی، مطالعاتی مفصلاً، مختصراً ساحه
مطبوعانه دوکدی. ایش بر درجهیه قدر اکلانلیدی. بر قدمه
دها ایلرویه کیدلیدی. حتی دینله ییلورکه هیچ بر فائده و نتیجه
ظهور ایتدیسه ده بومباحثاندن و یا مباحثاتک بویولده یوریدلمسندن
بر فائده و نتیجه چیقماق احتمالی اولمادینی تحقق ایتدی که بونحوقده
عظیم بر فائده در. بر برینی متعاقب جریان ایدن بونجه مباحثات
متسلسله، وقوعبولان او قدر مناقشات متتابعه البته عبث
اوله مز. احمد راسم بک افندی شو مباحثاته متعلق جریان
ایدن مناقشات تحریریه بک اوج آیده بر کره جمع و طبعی رجا
ایتمشیدی که حقیقه — ادیب مومی الیهک دیدیکی کبی — یومی
واسبوعی غزته لر ستوننه کچن مباحث ادبیه اوج آیده بر کره
جمع ایدیلوب کتاب شکنده نشر اولنسه ترقیه طوغری مهم
واوزون بر خطوه دها آتلمش اولوردی. حیفا که بو اخطاری
افاذ ایدن بر ذات ظهور ایتدی. بوندن مأمول اولدینی و جهله
مباحثاتک بر کتاب ایچنده طویلجه قرائت و مطالعه اولنسی کبی
بر فائده و ثمره کوریلهدی.

مطبوعاتمزل شو صوک کونلرده شایان دقت مندرجاتندن
بری واک مهمی سرپوش ملیمز اولان فسلر مزک آوستریا
فابریقه جیلری طرفندن تحت انحصاره آلمنسی ماده سنه داتر
کوریلان شکایات و بوشکایات ایله برابر شرکنلر تأسیسی حقنده کی

اخطارات محقه در . بو مسئله ده . مطبوعاً نیز نه قدر شکایت اینک لازمسه الحق اوقدر شکایت ایندی . فریاد ایندی . داخلی شرکتلر تشکیله سربوش ملیمک اولسون اجابک بد انحصار وطمعندن چیقارلسنی ایندی . رجا ایلدی . نه چاره که اها لمزده شرکت فکری . شرکتله سرمایه استعمالی اصولی هنوز بیله . مدیکندن غزتله رک بو محق شکایانه . بو طوغرو فریاد متوالیسنه کیمسه قولاق قبارتمدی . کیمسه طرفندن برتثبت کورولدی . برکت ویرسون که حکومت سینه نک دور اندیشلکی ، رقی پرورلکی اثری اولق اوزره رسمی فابریقه لریمز ایشی نظر دفته آلدیلر . فس اعمالک موقوف علیهی بولنان اسبابه توسل ایندیله . رسمی فابریقه لرک بونشبانته ، حکومت سینه نک بو عنایتنه تشکرلر اولنور . فقط حکومتک بالذات وبالفعل بو کچی مؤسسات نافعیهی تأسیس اتمسی تمامیه استفاده یی تأمین ایدمه به جکی معلوم واستفاده حاصل اولمدیجه مصرفه ، ضررینه تحمل ایدمه میهرک نهایت بالضروره ترک ایدمه جکی امر مجزومدر .

مؤسسات نافعده فابریقه جیلقدده ذروه عالیته ترقیه صعود ایتیش اولان فرانسه وبخصوص انکلتزه کچی ملتدره بیله حکومته متعلق لوازمی طوغریدن طوغری به حکومت اعمال و احضار ایتیوب شرکتلره ، شرکتلر طرفندن تأسیس ایدن فابریقه لره احاله ایتیمکده بولندیغنی کوره بورزکه بو اوفق مثال حکومتله شرکت وتجارته مکفید بر صورتله اجتماعی غیر قابل اولدیغنی مبین بر دلیله در ، قطعی برره اندر .

حکومتك وظیفه‌سی فابریقه جیلانی ، انور نافعہ بی آشوب قدر .
 شركتلى محافظه در . شركتلك منافعنى تأمین ایله . مؤسسات
 نافعہ بی بصورتله تزید و تکثیر در . اربابنه . حقى شركتلك ،
 تجارتلك نوعه كوره . الا ماده اجراى معاونتدر . بوقسه
 بالذات حكومت فابریقه جی اوله ماز . بونی یا عیسی بیوك
 بر فدا كارل قدر . بیوك بر مصرفه بیوك بر ضرره قاتلانوبده
 دولتك ملتك منافع معنویه نه خدمتدر .

حکومت سینهك اعمالات عسکریه ایچون بعض فابریقه‌لر
 تأسیسه حاصل اولان مجبوریتی هنوز افکار عمومیه مزده
 شركتلك تأسیسی ، شركتله تجارت اجراسی اصول وقواعدینك
 بیلنه مامسی کی احوال دن وبالضروره ضرر اختیارندن منبعثدر .
 اوروپا مدنیتندن اقوام شرقیه ایچنده اك یقین بولسان بز
 عثمانیلر استفاده ایدیه یورز . علومندن ، فنونندن ، صنایعندن ،
 تجارتندن ، زراعتندن مستفید اولدیغمز ظننده بولنه یورز .
 بو استفاده بی ده ترقی عدايله یورز . حالبوکه اقتباس ایتدیكمز
 وایده جكمز بو علومندن ، بوفنونندن ، بو صنایعندن بو تجارتندن
 ایتدیكمز ویا ایدیه جكمز استفاده حقیقی میدره دكلیدر؟ بورالر بی
 تماميله ندقیق ایتیمورز . اوروپا ترقیانك بزى مستفید ایدن
 قسندن می بوقسه متضرر ایدن نوعندن می اقتباس مدنیت
 ایتدیكمزى لازم اولدیی قدر كوره میورز .

انواع البسه لطیفه وفاخره وحلیات ثمینیه سیله كوزلر منقش

قائدیر مقدمہ بولنان بومعشوقہ دلارای ترقی بر کرہ نظر دقت
وبصیرتہ تدقیق ایدہم . حقیقت حالہ اوشعشعہ منورہ نفس الامر دہ
دخی بزہ کورندیکی ، بزہ مستفید ایدہ سیلہ جکی کیمیدر ؟ یک
ظن ایدہم . بوافادہ ایلہ اوروپا مدنیت حاضر سنک عظمتی ،
اہمیتی ، علوم وفنونجہ اولان ترقیاتی انکار ایتک فکرندہ
بولندیمہی دہا شمیدن تأمین ایتککہ برابر اوروپانک ملیتی ،
دیاتی ، اخلاقی بزعثمانیلرک وحتی بتون شرقیلرک ملیتہ ، دیانتہ ،
اخلاقہ موافق ومطابق اولمدیقندن اومدنیت عظمی منابعندن
انتشار ایدن ہرلمعہ نورک آفاقزی تنویر ایدہ جکی فکرندہ
بولنمق ورہبر ترقی اولان اوانوار ایلہ شاہراہ ترقیدہ بیوک
واوزون خطوہلر آتمق ، یعنی اخلاق ملیہ ودینیہ مزہی نظر
دقتہ آلمقسزین اوروپا مدنیتندن ہر نہ طلوع ایلر ایسہ اکا پیرو
اولمق ، شمعہ نثار اولان اوشمس مدنیتہ پرستش ایتک موافق
مصلحت اولہ میہ جغنی اخطار ایلیمک لازم کلیر .

• مدنیت وانسانیت پردہ سی آلتندہ اوروپالیر اوروپانک غیری
اولان بتون دنیایہ نہ صورتہ یالیدق لرینی ، «توسیع تجارت»
مقصد مستوری نمحتندہ نفوذ سیاسیلرینی زہلرہ قدر نہ صورتہ
سوق ابتدکلرینی وبوندن کندولرینک نہ درجہلرہ قدر مستفید
وبتون عالم بشریتک نقدر متضرر اولدیفنی والحاصل اوروپالی اولمیان
ملترک اوروپا مدنیتندن نہ صورتہ دوچار محو واضع محال
اولدق لرینی تشریح اقتضا ایدرسدہ رسالہ مزک نہ مقصدی ونہ دہ
حجی بوجہت لری ایضاجہ مساعد دکلدیر .

« قوای معنویه » عنوانیله یازدیغمز شورساله دن مقصدمز
 ترقی ایتک ایچون اوروپا بیلش محقندن طولای معنی نه صورتله
 متضرر اولدیغمز — هر تقدیر آجی اولسه بیله — بر درجه په
 قدر خلغمزه غزته بندلری کبی دکل رساله شکنده یازوب
 آکلاتمقدر . فی الحقیقه غزته لر هر کون پک جوق نافع مواد
 اوزرینه مباحثات مفیده یازارلر فقط اوبندلر ، اوکوزل بختلر
 ارباب مطالعه جه بالکمز اوکون ایچون بر تأثیر حاصل ایدر .
 غزته لر کوشه نسیانه آتلدیغی کی مندرجاتی ده دماغلرک معطل
 برکوشه سنه آتیلیر ، محو اولور کیدر . احمد راسم پک افندیگ
 مباحث ادبییه متعلق آثار منتشره نک اوچ آیده بر کره
 طویلانونوب کتاب شکنده طبع اولغمنی رجا ایتسی مطبوع
 بر کتابک جراید یومیه دن زیاده بقای حسن تأثیره خدمتی
 مأمول اولسنه مبتدیر .

واقعا کتاب شکنده طبع مباحث جراید یومیه مندرجاتی
 قدر سریع الزوال اولدیغندن او کتابی آلوب مطالعه ایدنلر
 نزدنده کتاب موجود اولدجه مندرجاتنک ده دماغلرک بقای
 مأمولدر .

فقره

مقدمه نک سوکنده اشارت اولندیغی وجهله شرقلیلر ایچنده

اوروپایه اك زیادہ یقین برملت وار ایسه اوده موقع اعتباریله
ملت عثمانیه من اولدیغنه منی اوروپاك شلاله آثار مدنیتی
بزیده تدریجاً استیلا اتمك استعدادنده در .

خلافت جلیله اسلامیهك وحكومت سنیهك حائز اولدیغی
قوة مغنوبه ونفوذ مادی ایله سطوت عالیة سیاسیة سایه سنده
اوشلاله مدنیتدن تحصیل ایدن قوة الكتریقیهك اخلاقزه ،
عاداتمزه اولان تأثیر مضری هنوز تلافیسی غیر ممکن اوله جق
درجده چوغالیوب قوة کلیة تنویریة — وتمیر صحیح ایله —
قوة تخریبیهسی یالكز رومان ، تیاترو کبی بعض انواع ادبیاته ،
صنایعه ، تجارتیه و — فقرات آئیده شرح وتوضیح اولته جق
— برطاقم احلاقیات ومغنویانه منحصر قالمشدر . سائر ملل
شرفیه وغیر مدنیه کبی بتون سیاسیات ومغنویات ومادیاتمزه ،
بتون اخلاقزه حدّا لله نمالی اوشلاله مدنیتك هنوز مغلوب
قوة منحدرسی اولمامشدر .

شمدییه قدر اوروپالیزدن « اوروپالیشلم » دیه
وقوعبولان اقباساتمزه فون وادیساته وپك آز بر مقدارده
صنایع وتجارتیه متعلق وبناء علیه محدود بر حالده ایسه ده او
مدنیت عظیمهك شمعنه منورهسی کره ارض اوزرنده مسکون
بتون نوع بشره فوق العاده بر سرعتله توسیع شمول اتمکده
اولدیغندن اوشمول کلیدن — بیلهرک بیلیمهرک — مملکتتمزه
وباخصوص اخلاقزه معنی نه صورتله متضرر اولمقده وبوضررک

تدریجاً نه مرتبه تزايد و ترقی ایتمکده بولندیقی دوشونمک ارباب
دقت اولانلریمز ایچون وظیفه مخصوصه ومهمه در .

اوروپالی دوستلرمز صنایعمری ، تجارتمری غصب ایتمک ،
اخلاقزه سوء تأثیری مستلزم معاملاتده بولنقی ایچون اک بیوک
مدار موفقیت اتخاذ ایتدکلی معامله و حرکت « مدنیت »
نامنه انسانیته معطوف حرکاتدر . اوروپا خارچنده کی ملک
واقوامی تحت اداره واسارته آلتی ایچون یکانه مسلك متخذلی
کویا عالمی تمدین ، نوع بشرک سعادتق اسبابی تأمیندر . هیچ
دوشمنیورلرکه اومدنیت شمشه نثارک آثار مخربه سندن اولان
اسلحه جدیده لریله وباخصوص « دوم دوم » قورشونلریله
اوتنه کی عالمه کوندردکلی انسانلره اومدنیت وانسانیتی اوکرنمک
اوسعادتق بخش واحسان ایتمک نه فائده سی اوله یلور ؟ خلقی
تمدین وسعادت عمومیه بی تأمین مقصدیله معاملات وحرکات
دائمه ماده لرینه آز چوق مخالفت ایدنلره قارشق بعضاً معنوی
برسلاح دخی استعمال ایده یورلرکه اوسلاح ده « تعصب »
کلمه سی تحتنده مستور قالان مدهش برقوتدر .

اوروپا مدنیتندن ، اومدنیتک اوروپا خارچنده اخلاق
ودیانته ایراث ایلدیکی مضراندن بربحث آجلدیمی اویولده توضیح
حقایق ایدنلری درحال « تعصب » ایله اتهام ایدرلر . ادبیاتمزدک
ترقیسی نمراندن اولقی اوزره اوروپا مدنیتک شمشه ظاهره سنه
مفتون اولان بعض ارباب فنون ایله ادبامز بیلر بو « تعصب »

کلمه سنی بك چوق استعمال ایدر لر . مثلاً ما کولات ، مشروبات ،
ملبوسات کبی شیرده دخی اخلاق دینه مزه احوال خصوصیه مزه
جداً مضر اولان اوروپا لیرك برعادتی ، برمعامله سی علیهنده
اداره افکار اولندی می اوفکری در میان ایدن شخصه «تعصب»
دیر لر . اكا برلكه تعصب سورر لر .

اورده ا معارفك شعله نور افشانندن از چوق اقتباس
انوار فضایل ایدن لر یمزك بعضی سنده وبا خصوص اوروپا به کیدن لر یمزك
بر قسم عظیمنده سعادت حقیقه نك اوروپا مدینتنده مندمج
اولدینی فکر و ذهانی نصله تقرر ایتشدركه بوده حقایقه
اطلاعدن زیاده آلایش ظاهری به آلدن مقدر ایلری کیشدر .
اوروپا مدینتتك حصول سعادت واسطه مستقله و منفرد
اولدینه قائل اولان لر یمز او مدینتك اخلاق ملیه و دینه مزه
مخالف اولان اقسام واحوالی حقنده اداره افکار ایدن لر
«تعصب» ایله انهام ایتمکده بولندقلری مع التأسف کورولور .
«طوغری سوز آجیدر» جمله سیله باشلایان شو رساله مزده
بسط وتمهید اولنه جق مواد ایچنده بك مهم اولان شوه «تعصب»
کلمه سنك معاینه سندن ، كرك بزده و كرك اوروپاده صورت
استعمالندن و صورت استعمالنه کوره فوائد مضر اتندن بحث
ایتمك مقتضیدر .

تعصب . — «تعصب» کلمه سی «عصب» ماده سندن در . لغته
«عصب» بؤكك ، دورمك ، باغلامق معنانه کلیر . «عصب الشیء»

برشینی باغلادی ، بوکدی « عصب الشجرة » اغاجك طاغلمش
اولان دالارینی سیلکدی بربرینه یاقلاشدیردی دیمکدر .

تعصبك ماده اصلیهسی اولان « عصب » اشته شومعناده
اولدینی کی تعصب كله سنك اوج معناسی واردر .

برنجیسی ، باشه « عصابه » یعنی مندیله ، صاریق کی برشی
باغلامقدر .

ایکنجیسی ، عصیت اجراسیدر که قومه اقرباسنه ویاخود
محتاج مظاهرت اولانلره یار ویاور اولمقدر ، معاونت اتمکدر .
اوچنجیسی ، برشینه قناعت ایلمک واکا راضی اولمقدر .
لغة تعصب كله سنك شوبیان اولنان اوج معنایه شامل
اولدینی قاموسده مندر جدر اشبو اوج معنایک برنجی و اوچنجیسی
نتیجه و مال اعتباریله وکله نك ماده اصلیهسی حسیه ایکنجی
معنایله اتحاد ایده بیلور سده استعمالی اعتباریله اهمیت و مطلوب
اولان معناسی ایکنجی معنی اولان عصیتدر .

« تعصب » ك قاموسده ذکر اولنیاں برمعناسی ده امور
دینییه و مذهبییه غیرت و شدت اظهاریدر که بواسطه
تعصبك بالاده کی ایکنجی معناسنه راجعدر . بینه بومعنایی مفید اولمق
اوزره لسان عربیده فتحین ایله « حس » کلهسی واردر که حماست
دخی آندن مشتقددر . كرك امر دینده و كرك محاربه ده شدت و شجاعت
کوسترمك حس و حماستدر . حرب و ضربه ، شجاعت و قوته

دائر آثار منظومه و منظومیه و حماسیات و دیپلماسی بودند
نشأت ایدر .

تعصبك مستعمل اولان معانی اصطلاحیه سندن بریده
هم جنسینه افراط درجده نمایلدر . رعایت و حمایتدر . شرف
و نفوذینی توسیع و تزییددر .

بین الادبا بومعناده استعمال اولنان تعصب ممدوح و مستلزم
فخر و ثنادر .

اوروپاده اوروپالیلر ایچون تعصب بو عصرده همان همان لغت
ولسانه و جنسه انحصار صورتیه مستعملدر . ملیت ، جنسیت ،
لسان اوروپالیلرجه تعصب ایچون اوج مهم اساس تشکیل
ایتمشدر . ملیتی ، جنسیتی ، لسانی محافظه ایدن ، توسیع
ایلین ملتر بو خصوصده اظهار تعصب ایتمش عد اولتورلر .
مثلا فرانسزلر فرانسزجه تکلم ایدلر ، انگلیزلر انگلیزجه
لسانی سویلینلر ، روسلر اسلاو لسانیله تکلم ایلینلر ،
آلمانلر آلمانجه متکلم بولسانلر محبت ایدوب اولسان اربابی
حمایت ایدرلر . اولسان اصحابی کندی ملیت و جنسیتلرینه
ادخال ایدوب صحابتده بولتورلر .

اعصار سابقده اوروپالیلر « تعصب » ی امور دینه
ومذهبییه اظهار ایتمکده ایکن عصر اخیرده بروجه محرر
ملیت و جنسیت و لسان خصوصلرنده دها زیاده استعمال ولقت
ولسانک اتحادینی ترویج ایچون تعصب اظهار ایلمکده و هر دولت

وحکومت زیر تابعیتند. بولسان ملل واقوام مختلفه بی کندی
لسانیله، لسان رسمیه یله تکلم ایتمه عادت اچار ایتمه در.
جراید یومیه لرینک هر برنده هر کون بو تعصبک براری
کوریلور. بو مقصد تعصبکارینک ترویجی خصوصنده حکومتلرجه
دولتله رجه، ملتله رجه اک زیاده استعمال ایدیلان سلاح ایسه
معارفدر.

مردوات و حکومت کندی ملیته، جنسیتنه اقوام سائره بی
ادخال ایتک فکر یله یالکیز کندی مملکتنده دکل ممالک بعیده
اجنبیه ده دخی مکاتب لازمه تأسیس ایدر. او مکتبلرده اک
زیاده لسان رسمیه نی تدریس ایتدیرر. خاقی جهالتدن قورتارمق،
انوار معارف ایله افکار عمومیه بی تنویر ایتک مقصد ظاهر یسی
آلتنده تعمیم و توحید لسان و ملیت ماده سنه فوق الغایه اهمیت
ویرلمکده و بوضورتله ملیت و جنسیت خصوصنده کی «تعصب»
یک بدیهی بر صورتله اظهار اولمقده در.

اوروپاده هر حکومت و ملتک احوال و ممالاتی آزاچق
تدقیق ایدلسه بو تعصب تمام یله ظاهر اوله جنفی کی تعصب ملی
و جنسی و لسانی ایچون اک زیاده مرکز وقوعات و ظهورات
اولان مملکت دخی اوستریا و مجارستاندر.

اوروپا لیلر اوروپاده «تعصب» کلمه نی حایه ملیت محافظه
لسان و جنسیت معنا سنده استعمال ایدم یورلر سده اوروپا خارجه
چیقنجه بوضورت استعمال در حال تبدل ایده یور.

اوروپا خارجنده بولنان ممالکده اوروپایی اولمیان ملتره
 قارشو و تعصب و کلمه سنک بومعناسه یناشمیه رقی آتی امور
 دینه ده شدت و افراط اظهاری معناسنده استعمال ایدرلر .
 واوروپا خارجنده کی انسا لریک تعصبی بومعنایه کوره تاقی وانلری
 بوندن طولایی تعیب ایدرک انسا یته ، مدینه مخالف اولدینی
 ادعاسی ایلرویه سورلر . و بو تعصب دینی بی مدینه انسا یته
 مخالف کوره رک بو مخالفت وسیله سیله استدکلی ملتره ، آرزو
 ایتدکلی محللره تجاوززاده بولورلر .

سیاسی ، تجاری ، مادی ، معنوی استیلارینه تعصب کلمه سنک
 بومعناسی اساس و مبنی اتحاد ایدرک مقصدلرینی اوقطه دن
 ایلر و کوتورورلر . واقعا اوروپاده حریت و سربستی مفراطه نیک
 جو غالمسندن ناشی دینسزک دخی تکثر ایش و هیچ بر دین
 ایله متدین اولیانلر ایچون ادیان و ارباب ادیان عابنده هر صورتله
 تجاوززاده بولمغه یول آچلمش ایسه ده اودینسزک هنوز نه
 کثرتجه ونه ده نفوذجه ارباب ادیانه تفوق ایتدکلی میدانده در .
 حتی ظاهراً او یله دینسز کورولن و دین عابنده استعمال قلم
 ایدنلرده ینه منسوب اولدکلی دین موروثلریله ادیان سائر
 بحثی آچلماقچه اودین موروثلرینی مدافعه یه غیرت ایدرلر .
 بوندن تحقق ایدرک اوروپاده دینسزک هنوز یک محدود در .
 دینسزک مسلکنی اتحاد ایدنلرده مجرد شهوات نفسانی یوانی
 آجیق براق و بر قید دینی ایله مقید قالماق ایچون بومسلکی اتحاد
 ایتکده درلر .

حقیقت بودند عبارت اولدینی واوروپالیلرده بیله دینسزلک
دها برنمایش ظاهری درجه‌سندده قالدینی حالده آوروپالیلر
ادعاسنده بولنان شرقیلیرک « تعصب » کلمه‌سک معانی « مستعمله »
اصطلاحیه‌سندن بری اولان « امور دینه‌ده شدت » قضیه‌سی
علیه‌نده سوز سویلملری آوروپالیلرک حقایق افکار واحواله
حقیقی برنقلید اولیوب یالکیز آلابش ظاهرینی تقاید دیمکدر .
بوتقلیدک بزه مضرتی اولمقله برابر مقلدر دخی آوروپالیلره
تمامیله بکزه یه‌میورلر .

حاصلی « تعصب » نه آوروپالیلرده ونه‌ده بزشرقیلیرده معنای
لغویسنده استعمال اولنمور . آوروپالیلرده ایکی صورت استعمالی
واردر . بریسی کندولرینه مخصوص اولوب محافظه‌ملیت ،
جنسیت ولساندر . دیگرى آوروپا خارجی ایچون وسیله تجاوز
وتعدی اولق اوزره استعمال ایدیلوب بوده امور دینه‌ده
اظهار شدندر .

بزشرقیلیرده ایسه یالکیز دینه‌ده اظهار شدت وافراط
معناسنده قولالانیلیور . وبوده معیادتین صاییلیور . بزده تعصبک
بوصورتله معیادتین عد اولنمی اسبابک براصلی ، برمنشای
واردر . اوت آوروپالیلر مضر اولان بعض احوال و اخلاق
مخصوصه‌لرینی بزه بکندیرمک وقبول ایتدیرمک خصوصلرینه
منهمک اولوب آنلری قبول ایتمینلره تعصب اسناد ایدرلر .
آوروپالیلرک بومقوله اسناداتی بزه ایراث مضرت ایدر اعتقادنده

بولند یغمزدن و یا خود او یله کورنمک استدی کمزدن تعصب علیهنده سوز سو یلمک مسلکی بزم ایچون عادتاً بر طبیعت ثانیه حکمی آلمشدر . هله صوک زمانلرده آوروپالیر بزه اسناد تعصب ایدمه مسون فکریله دینده اظهار شدت معناسنده اولان تعصبدن عادتاً بر جرم قدر تماشای اولنق لزومنه بیله حکم ایدلمکده در .

کرك دینده اظهار شدت و كرك محافظه لسان و ملیت و جنسیت معنایله تعصبك استعمالی حقیقهٔ مقدوحیدر معدوحیدر ؟ مصلحتك اصل لازم اولان شو جهتی ده تدقیق ایدلم . مؤسس قواعد انسانیت . مشید ارکان مدنیت اولان آوروپالیر شرقیله و بتون عالمه قارشو « تعصب » ی غایت مدھش ، خونریز ، هائل بر حیوان کبی کوستر لر . او یله ده اش بر حیوان که کندوسنه مخالف اولانلره ، مبین اولانلره بیرنجی پنجه سی دائماً اوز آتمش آنلری یدقهر یله ازبور . ایشته بویله مفترس ، مدھش بر حیوانك عالم مدنیت و انسانیت مضر تندن ناشی رفع وجودی وجوب تحتند کور یله رك آکا هجوم و تجاوزی بروظیفهٔ انسانیت اولق اوزره آکلاتیر لر .

عین بصیرتله تدقیق و تأمل اولنسه اومدنیلر ، اوحامی نوع بشر کورینان متمدنلر كرك امور دینده اظهار شدت و كرك محافظه ملیت و جنسیت معناسیله استعمال ایدیلان تعصبی حد داننده حقیقهٔ او یله مدھش ، مضر بر حیوان مفترس صورتنده

کوره یورلرمی ؟ حاشا . تعصبی اوصورتله کوسترملری برچوق
مقاصد و منافع مخصوصه به مستند اولدینی ، آنی محو وافنا ایچون
بروسيله اتخاذ قلندینی ادنی بر ملاحظه ایله تبیین ایدر .

تعصب کلمه سی مصطلحاً مستعمل اولدینی هریکی معنایه یعنی
محافظه لسان و ملیت و جنسیت و یا خود دینده اظهار شدت
معنایینه کوره نظر دقیق ایله تدقیق اولسدینی واقوام وملل
قدیمه و موجوده نك حایلله تطبیق ایدلدیکی تقدیرده ملتسرك ،
اقوام مختلفه نك عزتته ، ذلتته رفعتته ، سقوطنه ، حیاتنه ، مماتنه
سبب مستقل تعصب اولدینی وملل واقوامك روح وحیاتی
تعصبله قائم بولندینی كذلك تبیین ایده جکنده شبهه یوقدر .

دنیا نك هر طرفنده علینده اداره افکار واقلام ایدیلان
تعصبی بوصورتله مدافعه شو زمانده برآز واحتمال كه بك زیاده
ضریب کورینور . نه چاره كه بومدافعه حقیقت محضه دن بشقه
برشی دکلدر . بناءً علیه بوحقیقته نظر استغراب ایله باقلماق
لازم کلور .

كرك محافظه لسان و ملیت و جنسیت وكرك دینده اظهار
شدت معناسنده بولنان تعصبك وجودیله ملتلر ایچون ترفع
وارتقا ومعدوم اولسبيله انحطاط وتنزول حصولی البته نظر
استخفاف ایله باقیله حق احوال دن اوله ماز .

تعصب وطن ومسكن اعتباریله متفرق واغراض ومقاصد
حسیله متغایر ومتباین اولان افراد ملتك رأى وافکارینی

توحید ایچون اك مهم واسطه ارتباطدر . پریشان برحاله بولان
احوال امت وملت ایچون سبب انتظام واجتماعدر . حیات
سیاسیه دن محروم قالمش ، روح موجودتی قنایذیر اولمش اولان
ملترك اعاده سیات وسمادتنه ، چركاب مذلته دوچار اولقله
نام ونشانی قالمیان حقوق و ثروت ملیه نك استعاده واستحصانه
اك مهم اولان اسبابدن بری شهسز تعصبر .

تواریخ امم بومدعیانی اثباته مدار اوله جق ادله وبراهین
ایله طولودر ، محافظه ملیت وجنسیتده اظهار تعصب ایدن
ملترك تعصب سایه سنده فصل حیات نازه بولدینی ودرجات
عالیات سمادت وترقی به نه صورتله چیقدینی بیکلرجه مثال ایله
اثبات اولنه بیلور .

معلومات تاریخییه وملل قدیمه نك احواله مراجعتله بیان
ادله وبراهینهده احتیاج کورمکسزین ملل واقوام موجوده نك
حالی نظر دفته آلتسه بنه يك چوق مثالر ، دلیللر ایرادی
ممکندر .

یازم عصر اول اداره ، سیاست بربرینه ضد ومخالف
اولان ایتالیا حکومات متفرقه سنی شمیدیکی ایتالیا حکومت
واحد سنه قلب ومحویل ایدن قوت عجیبا ملیت وجنسیت
تعصبندن بشقه برشمیدر ؟ برعصر اول یکدیگری نك قانسه
صوماش اولان آمریکا وانگلتره حکومتلری نك کچن اسپانیا
— آمریکا محاربه سی انساننده کورولدیکی وآندن صکره هر

ایکی دولت رجال سیاست سنک رسمی نقلی نردن مستبان اولدینی
 وجهله « آنگلو — ساقسون » عنصرینک اتحادینه لزوم
 کورولسنک لسانه ، ملیته ، جنسیته تعصبدن بشقه بر سبی
 وارمیدر ؟ روسیه نك اوروپاده نوسی اسلاو جنس و ملیتک
 اتحادی ایچون میدانه آنیلان تعصبدن بشقه بر قوتله می وجوده
 کلدی وکله یور ؟ آوستریا و مجارستان حکومتنک امر اداره جه
 هرکون بر صورتله کورمکده اولدینی مشکلات تبعه سنک ملیت
 و جنسیتده ولسانده اولان اختلافدن ناشی دکلیدر ؟ اوراده کی
 مختلف هر قوم و جنسک کندی ملیته کندی جنسیتنه تعصب
 کوسترلری حکومتلرنجه موجب ظهور مشکلات اولیورمی ؟
 لسان و ملیت و جنسیتی محافظه ایچون بو اختلافک مستلزم
 اولدینی مناقشانه تعصبدن بشقه بر سبب تصور اولنورمی ؟

اوت . ملتلی و آلنره تبعاً حکومتلری اجراءات فعلیه
 سائق اولان اک بیوک قوت شبهه یوقدرکه تعصب قوتیدر .
 چونکه نوع بشر منفرداً یشابه مز . بالطبع جمعیتله یشامفه
 محتاجدر ، مجبوردر . جمعیتله یشامه نك ماییت و جنسیتنه
 مربوطیتی ده بر مربوطیت طبعیه و قطعیه در . ملتک ، حکومتک
 یکدیگرینک تابعیتنه داخل اوله ماملری ، بربریله ضد و مخالف
 اولملری ، اتفاق و اتحاد ایدم ماملری هپ ملیت و جنسیتنه متعلق
 منافعی محافظه ایتمک ایچون تعصب قوتیله متحرک اولمقدن ایلرو

کله پور . سهاوی و غیر سهاوی دینلرک برلشمامسی ، ملیونلرجه ، یوزمیلیونلرجه خلقلک بشقه بشقه ادیان و مذاهب تابع بولمسی نه دندر؟ هیچ شبهه یوقدرکه اقوال بشر ولسان اقلام ظاهرأ تعصب علیهنده نه سویلر سه سویلسون نفس الامرده ، حقیقتده اوسوزلرک قائل اولانلرک ، او قلملری استعمال ایدنلرک مساعیسی هپ تعصب قوتیلهدر ، هر قومک ، هر ملتک ، هر دین و مذهب صاحبنک کندی دینته ، کندی مذهبنه کندی ملتینه اظهار تعصب ایتمسی آتارندندر .

بونجه محاربات بین المللی هپ توسع و توحید دائره ملیت و جنسیت ایچون استیلای ممالکک تصدیق و یا خور ادایدن بر دینه اهانت و قوعندن طولایی اظهار تعصبیدن ایلر و کلامشیدر؟ قرون وسطاده بونجه قانلرک دوکولمسی ، شرق و غربک بر برینه قاریشمسی ، یکدیگرینی محوه جالشمسی تعصب اثری دکلی ایدی ؟ قرون وسطایه ارجاع نظرده لزوم یوقدر . « مدنیت » و « انسانیت » کله لرینک ظاهرأ اشعه پاش اولدقلری انوار فضیلتک کرة ارضمزی اک زیاده تنویر ایتدیکی ادعاسنده بولند یغمز شو زمانده بیله هانکی قیافت جدیده و لطیفه مدنیت و انسانیتله اظهار حشم ایدر سه ایتسون بینه اجرای حکم ایدن قوت او تعصب قوتی دکلیدر ؟

اوروپانک ژاپون — چین محاربه سنده ژاپونه قارشو کلکی چین حقنده کی امالی ، مقاصدینی اجرا ایچون اظهار تعصب

دکلی ایدی ؟ چینگ بر صورت غریبه ده بازیجه دول اولسی
 وهر دولتك ، هرملتك كندی منافعنی استحصاله چالشمسی
 توسیع نفوذ ملیت و جنسیتده تعصبدن ایلوو کلیورمی ؟ روسیه
 و انگلتره دولترینگ چین مسائلنده کی مناسباتنده کوریلن
 کرکینگ توسیع نفوذ ملیت و جنسیت ایچون اظهار اولسان
 بر تعصب اثری دکلیدر ؟ شو صوك کونلرده آرالرنده
 حاصل اولان ائتلاف عجیبا طرفینك تأمین منفعت ایتمسندن
 طولای موقتاً او تعصبك حكمی زائل اولقدن بشقه
 بر شیمیدر ؟ اوروپا حکوماتسندن بری دنیانك ناوبر کوشه سنده
 دیگر بر حکومت و دولتك منافعنه مخالف بر معامله اجرا
 ایتسه او معامله بی کندی ملیت و جنسیتی منافعنه مابین کورن
 دولت و حکومت غزتله رینگ افوا ناریه اقلامندن چیقان
 دانهلر ، دولت و ملت متجاوزمه قارشو اظهار ایدیلن شدتلر
 منافع جنسیه و ملیهیه تعصب دکلیدر ؟ بیکباشی مارشان وقعه سنده
 انگلیز فرانسز غزتله رینگ بر برینه قارشو استعمال ایتدکلی
 افوا ناریه اقلام هپ توسیع نفوذ ملیت و جنسیتده تعصب اثری
 دکلیدر ؟

الحاصل کافه معاملات و حرکات بشریه ایله تحقق ایده یورکه
 جمعیت دینه و دنیویه نك مابه القوامی تعصبدر . تعصبی ترك ایدنلر
 جمعیت دینه و دنیویه لرینی ترك ایتمش اوله جققلرنده شبهه یوقدر .
 ملیت ، جنسیت ، لسان ، ادیان تعصبی هر برده او ملتندن ،

اوجنسدن ، اواسان ، اودین اربابندن اولیانلری انسانیت
ومدیت نامنه محو ایتکدن عبارتندر . بوکاده بیکلرجه مثال
کوستریله بیلور . آمریقاده بیاضلرک سیاهلر حقنده روا
کور دکاری احوال غریبه بوجه دندر .

مالک محروسه شاهانه یارم عصر دنبرو متصل کلکده اولان
مهاجرین اسلامیه بو حقیقتک بیکلرجه ، یوز بیکلرجه براهین
بحسمه سیدر . یالکز دین اسلام ایله مسلمانلر تمصبک بو حکمندن
مستشار . چونکه دین اسلام ملل غیر مسلمه ایچون « لهم
مالنا وعلیهم ماعلینا » حکم جلیانی شاملدر . حقیقت بویله ایکن
اوروبالیسارک بو حقیقتی قلب و تحویل ایله کنسولرینی حامی
انسانیت ، صاحب مدیت کوسترمه لری ، بزی کندولرنجه معیوب
عد ایتدکاری تمصبله اتهاملری طوغری اولمدینی کبی بزمده
محافظه ملیت وجنسیت کبی مدوح اولان تمصبی بتون بتون
ترک ایتکلکمز و بلا محاکمه و علی الاطلاق تمصب و تمصببار
علینده سوز سویلمکلکمز ظن ایدرم که مدوح اوله ماز .
ومدوح بر نتیجه ده چیقارده ماز . تفصیلات مسروده تمصبک
انواعی ده ، صورت استعمالی ده ، مدوحی ده ، مقدوحی ده
کوسترمکده اولدیغندن تمصبه دائر ده ا زیاده سوز سویلمکه
احتیاج قالماشدر ظننده بم .

❦ فقره ❦

۲

اوروپا لیلر فصل چالیشیور ؟ شرقلیلر نه صورتله چالیشیور ؟
 اوروپا لیلرک محافل و مجالسندہ ، غیر رسمی اشخاصک و حتی عوام
 ناسک اجتماعاتندہ علی الاکثر بلکه علی العموم جریان ایدن
 مباحثات یا علوم و فنونہ و یا خود صنایع و تجارتہ و الحاصل علمی ،
 فنی ، ادبی ، صناعی ، تجاری استفادہ اسبابی تجری بہ تعلق ایدرہ
 علوم و فنونک اواعنہ ، اقسامنہ کورہ ہر ہر نوعک ، ہر ہر
 قسمک مخصوصاً جمعیتلری موجوددرہ . علومدن بر علمہ ، فنوندن
 بر فتنہ منسوب اولان ذوات او جمعیتلردہ او مجالسندہ فکر
 و مطالعہلری بیسـط و بیان ایدر ، سوزلری مجروح اولور ،
 مصدق اولور ، فکر و مطالعہلری مصیب کوریلور ، غلطی
 کوریلور . حاصلی او بحثہ عائد مسائل تدقیقات و تشریحات
 عمیقہ ایلہ تعمیق ایدیلور . نہایت عمومہ نافع بر صورتدہ حل
 اولنور .

محافل و مجالس عمومیہ و خصوصیہ صناعیدن ، حرفدن ،
 تجارتندن دخی اول صورتلہ بحثلر مذاکرہ لر جریان ایدر .
 استفادہ ایچون نافع و مفید طریقہ لر بولنور ، او طریقہ لر سلوک
 ایدیلوردہ تجارتلری ، حرفت و صنعتلری کوردیکمز او ج
 اعلای صراحتی بولور تاجرلری ، بانکرلری ، ارباب ثروتلری

دنیایک هر طرفنده تحقیقات اجرا ایدرلر، ایتدیررلر . مصارف کلیه اختیاربله مخصوصاً مهندسلر ، متفنن آدملر ، سیاحلر ، مأمورلر کوندرلر . کره ارضک هانکی گوشه سنده نه کی آدملر مسکوندلر ، قطعات متجاوره و غیر متجاوره ارضک هر برنده ساکن اولان ملئرک اخلاق وعاداتی اراضیلری . تجارتلری ، صنعتلری ، احوال خصوصیهلری نه دن عبارتدر ؟ اورالرجه نه کی صنعتلر ، نه مقوله تجارتلر نه صورته ترویج وسوق اولنه ییلوب اوملککتک فوائد مالیه و تجاریه و صناعیه سی کندولرینه فصل جلب وحصر اتمک ممکن اوله ییلور ؟ او صورت وجهتلی تحقیق ایدرلر ، مذاکره ایدرلر ، تدقیق ایدرلر نهایت مستلزم فوائد اولان حالات و معاملاتی قرار . لاشدیررلر . قرارلرینی دخی همان اجرایه مباشر اولورلر .

کره ارض اوزرنده ساکن اولان نوع بشرک یالکز موجود اولانلرینک احوالی تحقیق و تدقیق ابله قالیوب تاریخ قدیم وجدید اتمک حقایقنی اوکرنمک ، احوال سابقه عاله کسب وقوف اتمک ایچون دخی بک واسع ، بک مهم تحقیقاند ، تدقیقاند بولنورلر . دنیامک هر طرفنی کزدرلر . یالکز قره لری ، دکز لری کزملکه ، تحقیق اتمکله ده اکتفا اینیه رک برلرک آلتیه قدر اینوب آثار عتیقه تخریاتی ایچون اعماق ماضیه مستغرق اولان حقایق تاریخیه کسب وقوف ایچون مذاکرانده بولنورلر . مقررات نانمه اتخاذ ایدرلر . اومقرراتی مصارف کثیره اختیاربله

مأمورین مخصوصه اعزامیله موقع فعل واجرایه چیقاریرلر .
 کره ارض اوزرنده کی اشجار و نباتاتک طبایعی، منافعی مضراتی
 تدقیق ایله قناعت ایتیه رک جوف ارضده کی معادنک احوالی
 اوکر نمک، نافع اولانلری چیقارمق اوزره تشبثات مهمه ده بولنورلر .
 تلفرافلرک ، تلفونلرک ، واپورلرک ، شمندوفرلرک ، ایجاد
 و تکثیری وزمانمزده آوروپا مدنیتک ، صنایع و تجارتک همان
 همان بتون دنیایی استیلا ایتسی محافل و مجالس عمومی و خصوص-
 صیه لرنده جریان ایدن مباحثات و مذاکراتک ، اتخاذ اولسان
 مقرراتک نمره سی ، نتیجه مهمه نافعه سیدر . شبهه سز بو آثار
 عظیمه مدنیت اویسای مذاکرات و مباحثاتک نقوش مزینه
 و نافعه سیدر . معلومدرکه هرملتک لسان محاوره سی اوقومک ، او
 ملتک محور افکاریدر ، افکار و مطالعاتک بتون دوشونجه لرینک
 ترجمانیدر . چونکه لسان ، افکارک ترجمانیدن بشقه برشی دکلدر ،
 هرملتک درجه معارفه ، مزاجنه ، احوالنه کوره صور مختلفه فکریه -
 سنک ، مطالعات متنوعه مخصوصه سنک ترجمانی ، لسانیدر . او ترجمانک
 بیان ایده جکی سوزلر او افکار و مطالعاتک عینیدر ، معناسیدر ،
 شرحیدر . قلملرده اوسوزلرک راقیدر ، محرریدر ، بوکون
 طامک الک هجری کوشه سنده ، نامتناهی کوردیلان دکزلرک
 اورتیلرنده ، اوتیه سنده بریسنده کوردیکمز آوروپا مدیتی آناری
 آوروپا ملت لرینک افکار و مطالعاتک مصوری اولان سوزلرک ،
 قلملرک اثریدر . محافل و مجالسده خرس ایدی لان اشجار مباحثات
 و مذاکراتک میوه سیدر .

بنابرین ملتلك محافل و مجالس خصوصیه و عمومیه سنده کی
محاورات و مجادلاتك اوملتلك افكار و احواليله متناسب اوله جفی
شبهه دن بریدر . بتون ترقیات ماده و معنویه اوافكار و مطالعاتك
واسطه اعلان و اشاعه سی بولنان السنه و اقلامك ثمره نشریاتیدر .
مدنیات عربیه و اسلامیه نك بدایتلرنده کی آثار ادبیه تدقیق
اولنسه نین ایدرکه اوزمانده کی ادبیات عربیه نك قسم اعظمی
آندن ، سلاجیدن ، شجاعندن ، قهرمانلقندن ، غلبه دن ،
مغلوبیتدن بحث ایدر ، آنلری تصویر ایدر ؛ کوریلورکه آنلره
دائر مدحیه لر منظوم و منشور اثرلر وجوده کتورمکه مفتخر
اولشار . سببی اوزمانلر ملت اسلامیه ، اقوام عربیه محاربات
و مجاهدات ایله مشغول ایدی . بالبطع محافل و مجالس خصوصیه
و عمومیه ده کی محاوره لری ، مباحثه لری هپ جریان ایدن مناسبات
حربیه به متعلق اولدینی جهته اوافكار و مطالعاتك ترجانی بولنان
لسانلری ده محاربه به عائد آلات و ادواتك ، شجاعت و بسالتك ،
غالب و مغلوبك احوالنه ، مدح و ذممه عائد بولنوردی .

ایلك عصرلردن صکره کی زمانلر عربلرک ، مسلمانلرک
ثروت و سامانه ، ترفه و استراحتله ذوق و صفایه منهك اوله رق
محاربات و مجاهداتی بدرجه به قدر ترك ایندکلی و قتلر اولمسیله
مجالس و محافل خصوصیه لرنده جریان ایدن مباحثات و مذاکرات
اکثری می و محبوبه ، زلف و ابرویه تعلق ایندیکندن لسان ادبلی ،
شعرلری ، نظم لری ، نثرلری کورلدیکی وجهله آنلره مملودره .

آثار طبیعی به متعلق شعر لر سو یلمک ممکن ایکن می و محبوبدن ، زلف و ابرودن باحث اولان ادبیات قدیمیه ادبیات جدیدیه اربابی طرفندن اعتراضات شدیدیه در میان اولنقله برابر اسباب اعتراض دخی بیان و توضیح و اومسلاک قدیم ادبی بحق تقبیح اولنه یورسده اوشمر لر ، اوغزلار اوزمانک محافل و مجالس خصوصیه سنده جریان ایتمش اولان مباحثات و مذاکرات نتیجه سندن بشقه برشی اولدیغندن و یوقاروده ایضاح اولدیغنی وجهله برملک لسانی اوملتک افکار و مطالعاتک و مذاکرات و مباحثاتک ترجائی بولدیغندن بوااعتراض لر ، بوتقیح لر پکده حقه اقتران ایتسامک لازم کلور . چونکه لسان شعر و ادب ترجانلق وظیفه سندن بشقه برشی یا عا مشدر .

بو کونکی رسائل موقونه واسبوعیه مزده و مؤلفات ادبیه مزده تصویر اولنان بعض حکایه لرک ، رومانلرک موضوعی اولان موادک بعضیسنه مناسبات عشقیه بحث سودا اساس اتخاذ اولنیورمی ؟ انصاف ایدرسهک بو حقیقتی اعترافه مجبور اولورزه . بزم اخلاف و اعقاب مزده آوروپا مدنیت حاضره سنک کوسر دیککی ترقیات علمیه و فنیه نک بونجه آثار باهره سی میدانده ایکن بولردن لزومی درجه سنده استفاده اولنیوبده یالکزر مناسبات عشقیه به ، مباحث سودایه متعلق آثار ادبیه بی وجوده کتور دیکمزدن طولانی بزی مواخذة ایدر لسه نه جواب ویرم جکز ؟ بو محرر عاجزه قالورسه افکار و مطالعات عمومی مزه ترجانلقدن بشقه

بر شی یازلمدیجی جوانی ویرمک بک مصیب اولور . چونکه ادبای قدیمه ایچون بیان اولنان بومعذرت هرعصرک ادب-سنة تشمیل اوله بیلور .

ممالك شرقیه نك اكثر یسندہ وحتی سلطنت سنیة عثمانیه مركز سایة انڈیاهندہ شرقك اك متمدن و مترقی محللرندن اولان ممالك محروسه شاهانهك بك چوق بلاد و قصباتسندہ درجه لزوم و احتیاجدن (هیچده لزوم و احتیاج یوقدر یا) قات قات فضله اولان قهوه خانهلرده ، غازیولرده ، قرائخانهلرده لیل ونهار اجتماع ایتمک اعتیادنده بولنان شهری ، قروی اهلیمز آراسنده تداول ایدن محاورات و افکار نهدن عبارتدر ؟ محافل و مجالس خصوصیه و عمومیه من دیمک اولان بوقهوه خانهلرده ، قرائخانهلرده — و تعمیر صحیح ایله — شو تئبلخانهلرده جریان ایدن احوال تدقیق اولنسه ، آوروپالیلرک حاليله مقایسه ایدلسه متالم و متأسف اولماق قابل دکلدر . بر چوغی شرب مسکرات ایله اشتغالدن ونه تجارت و حرفته ، نه صنعت و زراعت و الحاصل نه کندولرینه ونه مملکتلرینه ذرمقدر فائدهسی اولمیان مالایینی مذا کراندن و یاخود یکدیگريله منازعه و مضاربه و مشائمه ایدوب نتیجهسی حبسخانه یولنی طوتمقدن عبارت اولان مصاحباندن و یا طاوله ، کاغذ ، قار او یونلریله بهوده و مضر بر صورتله امانته اوقاتدن و بعض یرلرده — لزومسز ، مناسبتمسز اولدیغنی کندولریده بیلدکلری حالده — مأمورین حکومتک تنقید

معاملاتندن عبارتند . اولرده کی ، محافل و مجالس دخی دها بر آرز مناسبجه اولقله برابر اوده یا اشراف و جوهك یكدیگری عابنده محاسبده به متعلق سوز سویلمارندن . شکایت فلان ترتیب ایتمارندن و یا خود مأمورین دولت معاملاتی تنقیددن واک اهنلری ده شطرنج ، دامه ، طاوله قمار اویونلری اوینامقدن عبارتند .

اوروپالیرك و شرقیلیرك محافل و مجالس خصوصیه و عمومی میملرندکی مباحثات و مذاکرات و معاملات و غایت بحال بر تعریفی اولان شوايضاحات اوروپالیرك و شرقیلیرك نصل چالشدقیرینه دائر بر فکر اجمالی حصوله خادم اولور .

بوسوزلرک آجی و آغر اولدیقنی بن دخی بیلیورم . فقط بک طوغریدر . عین حقیقتدر . طوغری سوزلر ایلله ، بیان حقیقتله اها لمیزی اوامر حکومت سنیه دائره سنده چالشدیرمغه ، طریق رقیبی طوغریه آالشدرمق مطبوعاتک و محررلر بمزک وظیفه سیدر . بو وظیفه بی اجرایه اربانی دعوت ایچون طوغری و آجی سوز سویلمک ضروریدر .

اوروپا مدنیتندن تقلید و اقتباس ایدلمی اقتضا ایدن احوال ایشته بو صورتله چالشمق ، علوم و فنون و صنعت اوکرنمکدر . یوقسه اخلاقه متعلق شیار شایان اقتباس دکدر . فی الحقیقه علوم و فنون کی ، صنعت و تجارت کی خصوصیاتک تقلید و اقتباسی کوچ و اخلاقک تقاید و اقتباسی قولای اولدیغنده

شبهه یوق ایسهده حمینک ایجابی بو قولای ترک ایدوب کوچی
اختیار ایلمکدر . کوچ اولان قسمی اختیار واجرا ممکن
اولدینی تقدیرده هیچ اولمازسه محض مضرت اولان اقتباسات
اخلاقیه دن کلیاً صرف نظر ایلمکدر .

ضرورتہ مبنی اولان بوافادات عاجزانہ مک ارباب مطالعہ
طرفدن قرین عفو اوله جفتی امید ایدرم .

فقیرہ

۳

ایکنجی فقرہده برطرفدن اوروپا لیرک محافل و مجالسندہ کی
دوشونجه لری ، مباحثه لری ، مذاکره لری و بوکا مبتنی معامله لری
ودیکر طرفندن شرقلیرک محافل و مجالسندہ وقوعبولان
محاوره لری ، حاللری بیان اولندی . یینلرندہ کی فرق ظاہرہ
نظراً بوایکی حالی مقایسه به محل اولدینی نه قدر بدیهی ایسه
بزم مدار اشتغالز اولان مباحث و محاوراتک هر کسجه تعین
ایدن مؤسف ، مؤلم نتایج مضره سیده اوقدر بدیهیدر .

بوفرقت مؤلک سببی اوروپاده علوم وقنون ایله صنایعک
ترقیات حاضرہ سنہ و اوترقیات مدنیہ نک افاضه ابتدکی اشعه
زرتارک خطوط منوره سنہ مقابل شرقده معارف ومدنیئتک

تمدنی ایش بولنسی کبی مختلف و متنوع احوال دن عبارتدر . مادیات دیمک اولان شوقضیه دن بشقہ اوروپا بلر اوروپا نک خارجہ ، محتاج تمدن کوردکلری ممالکہ سوق ایشکده بولندقلری برطاقم معنوی اردولری ، قوتلری ده واردرکہ شرقلیری ، ممالک غیر متمدنه بی مادیات دن زیادہ استیلایہ خدمت ایدن ده اوروپا نک بو معنوی قوتلریدر .

آسیادہ ، افریقادہ ، حاصلی کافہ ممالک شرقیہ وغیر متمدنه ده اک شدتلہ سوء تأثیر کوسترن ، غیر مدنی ملئرک معنویاتی و او واسطہ ایلہ مادیاتی تخریب ایدن قوت ایشته بو معنوی اردولر ، قوتلردر . آثار تخریبیہ سی یالکز موجود اولانلرہ انحصار ایشیوب اولاد واحفادہ دخی انتقال ایدن ، استقبالجہ ده تأثیرات مهمہ وعظیمہ کوسترہ جک ، فعالیتدن متحصصل آثار مضرہ بی الی الابد بقا ایلہ جک اولان قوای معنویہ بواردولردر . دولئرک ، حکومئرک استعمارات پولتیقہ سندن وحتی فتوحاتدن ، مستملکہ لر انخازندن مقصدلری ، آمال استیلا کارانہ لری ہر نہ قدر « مدنیّت » و « انسانیت » پردہ لریلہ مستور ایشده نفس الامرده اک مهم مقصدینہ استحصال اموالدر . تیمیہ ثروتدر . چونکہ اموال و ثروت اسباب مدینتک واسطہ حصولی ، نتیجہ مطلوبہ سیدر . متمدن مملکتلرک استکمال وسایط معموریتی . اموالہ ، ثروتہ متوقفدر . آنجق ثروت وسامان ایلہ او اسباب مدبدبہ مدنیہ حاصل اولور .

بر بو حقیقتہ ، بردہ اور وپالیرک محاربانک اتلاف اموالی
 مستلزم اولدیفنی و متضرر اولمقدہ غالب و مغلوبک اوقدر فرقی
 اولمدیفنی معارفلی تجربہ لری سایہ سنده اکلادقلرینہ باقیلورسہ
 بلا محاربہ مستعمرات و مستملکات پولتیقہ سنی میدانہ چیقار .
 ملرنده کی حقاری تسلیم اولنور و فکر لرنده کی اصابت اعتراف
 اولنق لازم کلور . بو حقیقتہ مبنی مستعمرات و مستملکات
 پولتیقہ سیلہ ام و اقوام غیر متمدنیہ بلا محاربہ بالکمز تجارت
 و سائر معنوی اردولر واسطہ سیلہ و قوای معنویہ مدنیہ ایلہ غابہ
 ایتک طریقہ التزام ایتدیلر . تجارت واسطہ سیلہ و قوای
 معنویہ مدنیہ ایلہ اوکی اقوام و ملل غیر متمدنیہک مملکتلرنده کی
 وسایط معیشتی ، اسباب ثروتی یدغصب و اقتدار لرینہ آلدیلر .
 تجارت ، صنعت کبی ثروت و سعادت عمومیه نک واسطہ
 اغتصابی اتخاذ ایتدکلری اسباب ایلہ او غیر متمدن ملتلرک ،
 او بیچاره معارف و مدنیت محروملرینک مدار اداره و معیشتلری
 بولنان ثروت ارضیه و تجاریه لرینک کلیسنہ جزئیسنہ تسلط
 ایتدیلر .

ہیات اجتماعیہ نک روحی اولدیفندہ شہہ ابدلیان حرف
 و صنایع و زراعت و تجارتی متمدنلر توسیع تجارت پولتیقہ سیلہ
 کندی اللربنسہ آلجہ او هیات اجتماعیہ نک جمعیت معنویہ لری
 احوال سیاسیه لری دہ بالضرورہ تفرقیہ دوچار اولور .
 و تفرقہ نک نمرہ سی دہ غایت وخیم بر حال اولور کہ اودہ عددی

پك آز اولان آدملك عددی. پك چوق اولانلك زمام اداره سنی
كندی ید اقتدار لرینه آلملر یدر .

نیجه ملنلر ، قوملر ، بیوك مملكتلر واردركه اسباب معیشتی
بولسان تجارتی ، صنعتی ، زراعتی برغرینك ، بر اوروپالینك
ویا خود اوروپالی بر شركت ك یداغتضاب و اداره سنی كچدیكى جهتله
اونك بر آدم ویا شركت ك مغلوب دست قهر و تغابی اولوب
كیدیور . بر چوبلك قویون سورسینی استدیكى یره سوق اتمسی
قیلندن اولهرق اونك بر آدم ویا شركت اوملتی ، اوغیر متمدن
جاعتی آرزوسنه توفیقاً ، فكرینه تبعاً دیله دیكى یره ، استدیكى
طریقه سوق ایلدور .

تدقیق حقایقدن غافل اولانلر ، نظر دقیق بصیرتلى
احوال عمومیه حاضره نك سوسلی پرده لر آلتنده ستر و اخفا
ایستدیكى مقاصده نفوذ ایدمه ینلر ، احوال عالمك یالکز صورت
ظاهره سنی آلدانانلر شخص واحدك ویا خود اشخاص معدوده
وقیله نك بر ماتی دست تصرف و اقتدار لر یله اداره ایتمكده
اولدیغنی ظن و اعتقاد ایدر لر سه ده بوطن و اعتقاد باطلدر .
حقیقته و نفس الامرده متمدن دینیلان اوشخص واحد ویا خود
اشخاص قلیله معدوده عظیم برامندر . بیوك بر ملتدر . صاحب
بطش و شدت بر جاعتدر . بالعكس ملت ، امت ، جاعت صورتنده
كورونن اقوام غیر متمدنه ایسه حكماً شخص واحددر ویا
اشخاص قلیله معدوده در . حقیقت حال ظاهر ك كوستردیكى

حاله تمامی تمامه مخالف و معکوس در . چونکه غیر متمدن امم شرقیه و افریقیه هر نه قدر ظاهرأ افراد کثیره دن ، بلاد و قصبات و فیره دن ، عشایر و قبایل مجتمع دن عیسارت کورینور سده مدینت دن ، معارف دن بهره مند و منافع شخصی و ملیه لر بی تمامیه مدرک اولمدقاری ، رابطه ملیت و قومیت نه اولدیفنی و بورابطیه توسلک نه کبی محسنات و منافعی جالب بولندیفنی ککرکی کبی بیلمدکلی جهتله هیئت اجتماعی لری رابطه جمعیت دن محروم در . بو محرومیت او ملتلی او هیآت اجتماعی بی فرد واحد و یا خود اشخاص معدوده قلیله مرتبه سنه تنزیل ایده یور . بر جمعیتک حائز اولسی لازمکلان مادی معنوی نفوذ و اقتداری حائز اوله میور . بناء علیه او کبی ملتک . هیآت اجتماعی نک جمعیتلری ایله آبرو آبرو افرادی حکماً مساویدر . یعنی جماعتلرنده جمعیت نفوذ و قوتی اولمدیفن دن فرد واحد حکمکنده در . جمعیتلرنده بر هیئت اجتماعی نک بخش ایده ییله چکی قوت و محسنات مفقوددر ، غیر موجوددر .

اوروپا لیلرک مستعمرات و مستملکاتی عدادینه ککیرمش و اجنیلرک تحت نفوذ و اداره سنه دوشمش غیر متمدن افریقا و یا آسیای بر هیئت اجتماعیه افرادندن بری بر اجنینک دست تعدیسی آلتنده ، ازلسه دوچار ظلم و اعتسافی اولسه ، محوایدلسه جماعتک ، ملتک افراد سائره سی اکا معاونت اتمزلر تخلیصنه چالشمازلر . او اجنینک اعتسافات و مظالم واقع سنه سس

چهار مازلر . چونکه اوملتده اوجماغتده آراق و تعصب ملی ، قالماشدر . احنال صكه جمعيتك بر چوق افرادی اوفرده مظلوم ومقدورك دوچار اولدینی ظلم واعتساف کندوسنك كسب بدی اولدیغنه وجزای لایقنی کورمش بولندیغنه قانع دخی اولورلر .

نفس الامر و حقیقتده شخص واحد و یا خود اشخاص معدوده و قلیله حکمنده بولان هیأت اجتماعیه اومقوله ملل واقوام غیر متمنده در ، نمصب مایسی قالماش هیئرلدر .

ظاهر اشخص واحد و یا خود اشخاص معدوده و قلیله اولدقاری حالده بر چوق ملتلك يك چوق هیأت اجتماعیه نك كافه اموری بد اقتدارینه آلا نلره ، ملل واقوام غیر متمنده یی زیر تسلط واعتسافنده بولندیر انلره كلنجه آنلر شخص واحد و یا اشخاص قلیله ومعدوده اولقله برابر حقیقتده بر ملت ، بر جماعت ، بر هیئت حکمنده درلر . بوحالك اسباب موجب سی شخص واحدك و یا خود اشخاص معدوده قلیله نك معاملات و حرکاتی کندی نامنه کندی حسابنه اولیوب اوروپالی متمدن بر ملتك ، بر هیئت اجتماعیه نك و او یله بر هیئتك منسوب اولدینی سطوتلی بر حکومتك نام سطوت انسامنه در او یله عظیم بر ملتك ، بیوك بر حکومتك معاونتنه ، مظاهرتنه مستند در زیرا اوروپالی بر آدم افرادندن بولندینی بر ملتك منسوب اولدینی حکومتك شوكت مدنیه سنه ، سطوت مادیه سنه استناد آ یالکز اولدینی حالده او ملت نامنه ، او حکومت نامنه

ایش کورر . ملتک ، حکومتک عند الاقتضا کندوسنی بالکز
براقیہ جغفہ امین ومطئن بولنور .

بالجملہ حرکات ومعاملاتی ملتی ، حکومتی نامنہ اداره ایندیکی
جهتله حصول موفقیتنه اعتماد تام ایله ایشہ صاریلور .

مثلاً افریقانک برکوشہ سنده ویاخود آسیانک اقصای شرقندہ
براوروپالی برحقارتہ دوچار اولسه ویاخود تلف ایدلسہ اوشخصک
منسوب اولدینی ملت وحکومت طرفدن برقیامت قوپاریلور .
اورتہیہ برلولہ آتیلور . اوملتک ، او حکومتک کافہ افرادی
دوچار حقارت اولان ویاخود تلف ایدیلن شخصک حس ایندیکی
بتون آلام واضطرابی عین صورتله حس ایدر . عین صورتله
اظہار تالم ایلر اضطرابلری خارجہ قدر مترشح اولور .

ملتک غزنہ لری حیثیت ملیہ نک اخلال ایدلہ بکندن بمثلہ
یانستقام اخذی ویاییوک بر تضمینات مالیه آلتسی کی تدابیر شدیدہ
حکومتلرینہ اخطار ایدرلر . داخلی پارتیلر ، جمعیتلر ارہ سنده کی
مخافت افکار بر طرف ایدیلوب متفق الکلم اولہرق اخطار اتدہ ،
فریاد و فساندہ افراط کوسہ ترلر . بالطبع ویاخود بالضرورہ
اوملتک حکومتی دہ بو حسیات الیمیہ اشتراک ایدرک تبعہ سندن
فرد واحدی ویاخود افراد قلیلہ یی دوچار حقارت ایدن مملکتک
حکومتہ ، پروتستولر ، تهدیدلر ، شدتلر کوسہ ترلر .

حاصلی اوروپالی اولان اوشخص واحدک نفس الامر دہ بر آدم
اولیوب بر ملت بر حکومت اولدینی قولاً ، وفعلاً تین ایدرک

آحادك حقیقتہ ہیآت و ہیآت اجتماعیک نفس الامر دہ آحاد
حکمنده بولندقلری شوقضیہ دن منبعثدر .

اوروپا ملل و دولتك افریقہ و آسیانك ملل و اقوام غیر
متمدنہ و غیر مرقیہ سی حقندہ روا کوردکاری بومقوله معاملات
و حرکات وقایع یومیہ دن اولدینی جہتلہ مسئلہنك حقیقتنی دہا
زیادہ توضیحہ احتیاج یوقدر . بوکون دول معظمہ طرفندن
چین قطعہ جسیمہ سی حقندہ هرکون بر صورتلہ ظهور
ایدوب جراید یومیہ مطالعہ اولنان وقایع شـ و تعریف اولنان
احوالك بر نمونہ سی اولہ یلور .

فقہ فقہ

— ۴ —

اوروپا مدینتک ، اوانسانیت غریبہك اقوام شرقیہ و غیر
متمدنہ سوق ابتدکی یوقارودہ بحث و بیان اولنان معنوی
اردولری ، قوتلری برر برر ارباب مطالعہ یہ عرض ایتک
لازمدر .

بو قوتلر ، بواردولر شونلردر :
برنجیسی و اہمیتلیسی تجارتدر .
ایکنجیسی مسکراتدر .

اوپنچیسی قاردر .

دردنجیسی فائضدر .

بشنجیسی فواحددر ، اعلان وافشای فعل زبادر .

اوروپادن ممالك شرقیه و افریقیه به دائماسوق اولمقده اولان
بو معنوی اردولر ، بوکلفتسز ، مصرفسز قوتلر کیردکاری
مملکتلری ماده و معنی تحریب واستیلاده ذره قدر قصور
ایتمورلر .

— تجارت قوتی —

یوقاروده اشارت اولندیغی وجهله منبع فیض مدنیت اولان
اوروپا ارباب علوم و قونوی و رجال سیاسیه سی علماً فکر آ تجربه
تحقیق استیلار ، اوکرنیدیلرکه محاربه مالیه و تجاریه اسلحه ماریه
محارباتندن ده مؤثر در . بونکله برابر اسلحه ناریده اولان
کلفت و مشقت و مصرف محاربه مالیه و تجاریه یوقدر . بناء علیه
محاربه مالیه و تجاریه محاربات عادیه به نسبتله هم آز مشقتلی
و مصرفلی و هم ده زیاده فائده لیدر . محاربات عادیه ده غلبه ایتمکله
برابر نفوسجه ، اموالجه ینه پک چوق ضایعات واقع اولور .
محاربه مالیه و تجاریه ده ایسه اوکی مهم ضرر لر کیرلر . آلتون
و کوش محاربه سی دیمک اولان محاربه مالیه و تجاریه اصولی
چوقدن بری اوروپانک مسلك مخصوصی اولمشدر . پک چوق
ممالك شرقیه و افریقیه آلتون و تجارت محارباتنده کی خالیتک

نمرہ سی اولہرق اوروپانک مستملکات و مستعمراتی صرہ سنہ
یکم شد ر .

قوجہ ہندستان قطعہ سنہ ، دنیادہ بر مثلی اولیان اومعدن
ثروت و سامانہ انکلترہنک مالک اولسی محاربۂ مالیہ و تجاریہ دن
بشقہ بر صورتلہ دکلدر . حرب اردولری ، دوتمالری ہندستانہ
سوق ایدیلوب اجرای محاربات و فتوحات ایدلدی . انکلترہنک
بر ہیئت تجاریہ سی دولتک ہندستانی استیلا ایتسنہ مدار اولہ جق
اسباب و وسایطی استحضار واستکمال ایتدی . دولت دخی
او قوجہ مملکتی ضبط و استیلا ایدبوردی . افریقادہ « نیزر »
شرکتی دہ ہندستاندہ کی انکلترہ شرکت تجاریہ سنک عینی معاملات
و حرکاتی اجرا ایددی . واوراسی دہ شو صورتلہ دوچار استیلا
اولدی .

مقصد اوروپانک مسلك متخذی بولنان محاربۂ مالیہ و تجاریہ
استیلا سنک قوتی ، نتایجی ایضاح اولدیغدن بویلہ برایکی مثال
محاربۂ تجاریہنک اہمیتی قارئین کرامہ اکلا تمقہ کفایت ایدر .
بوکون اوروپانک ارباب حرف و صناعی ، فابریقہ تورلری طرفدن
دنیا نك ہر طرفہ سوق اولنمقده اولان معمولات و مصنوعات
صرف و استہلا کی قضیہ سی مستعمرات و مستملکات اصولی
تأسیس ایتشد ر کہ بوندن مقصد اوروپا خارجندہ کی قطعات ارضی
تماماً و کاملاً اوروپانک نفوذ تجاریہ و بوسیبلہ نفوذ سیاسی
آلتہ آلق بالعموم ثروتی اوروپایہ دو کمکدر . بواصول اوروپانک

کافه ملل و دولی جابندن يك زياده التزام اولنديني جهته
خارق العاده بر صورتله اوروپا همچون استحصال منافع ايتكمده در .
متمدن اوروپا نك فتوحات معنويه سنه خادم اولان تجارت
اردولرى ، قوتلرى سايه سنده بتون ممالك شرقيه نفوذلى
ساريدر . بتون افريقايه قوتلرى جايدرد . آسيانك هر جهتنده
افريقانك هر گوشه سنده غير متمدن مليونلرجه انسانلرك
ملبوساتى ، مشروباتى و سائر حوايج ضروريه لرى اوروپادن ،
اوروپا قابريقه لرندن سوق وارسال ايدلمكده در . واقعا اوروپا ليلر
برجوق مملكتلرى ، ملتلى بالفعل استيلا ايتما مشلر ايسه ده
او مملكتلرك ، او ملتلك اوروپا طرفندن سوق اولنان تجارت
اردولرينك تحت استيلا سنده اولديني شه سزدر . شوقدركه
بو استيلا فتوحات ماديه كى محسوس اولمديغندن صور استيلايه يني
كورده بيلمك براز تدقيق نظره محتاجدر .

اوروپا نك بونجارت اردولرى سايه سنده — ارباب حرف
وصنایمك معمولات و مصنوعاتى ممالك غير متمدنيه سوق
وارسال ايديلهرك او محصولات داخل اولديني محللرده صرف
واستهلاك اولنديني تقديرده او مملكتك ثروت و سامانى و اهالى سنك
مساعى جسمانيه سى بالطبع اوروپا منفعتنه خادم اولمش
اوله جفندن — مملكتى بالفعل استيلايه يك او قدرده احتياج
قاليه جفى دركاردر . بر مملكتك مياہ ثروت و سعادتى امتصاص ،
افرايى كندى منفعتنه استخدا م واستعمال ايلدكن صكره

او مملکتک آرتق طاشنه ، طوبراغنه احتیاج قالورمی ؟ افریقانک
 آسیانک هر طرفه سوق اولمقده اولان تجارت اردولری بر
 مملکنه داخل اولور اولماز بواردومک البسه مخصوص مذوجات
 فرقلری ، حلیات شخصییه فرقلری ، تزینات بیتیه فرقلری ،
 ما کولات وملبوسات نفیسه فرقلری نفوس غیر متمدنه
 اوزرینه طرف طرف ولطیف لطیف اجرای حکم وتاثیر ایتمک
 باشلار . اوغیر متمدن ملنلر ، جمعیتلر ، هیأتلر بوفرقلرک ،
 بو کتائب معنویهک آلایش ظاهر یسنه آلدانه رق درحال
 او تاثیراته ، ملون ولطیف کورون او قوای مختلفیه مغلوب
 اولورلر . مضرات ادبیه ومعنویه سنی ، خسارات آتیه سنی
 بردن ره درک ونقرس ایتمک لری جهته اولطرافته ، او ظرافته
 قارشو مقاومت کوستره مزملر . مضراتی درک ونقرس ایدوبده
 مقاومت ایتمک لزومی حس ایده جملک لری زمان دخی — واسفا که —
 مقاومت اقدارسز بر حاله گلش بولورلر .

فی الواقع ممالک شرقیه وافریقیه داخل اولان بواردولرک .
 بوفرقلرک بک چوغی بک چوق یرلرده یرلشمش ، کولکشمش
 وحواج ضروریه صرهنه کیرمش بولمقلرندن آنلری کلیاً
 رفع ودفع ایتمک اقدارینه مالک اولمدیغمز معلومدر . شرقلرک
 حقابق ونسایج احواله عدم وقوفلری جهته ملبوسات ،
 حلیات ، تزینات ، مشروبات ، وما کولانه متعلق
 آلات وادوات ظریفه ولطیفیه دلداده واو آلایشه محبوب

و فریفته اولدقلرندن ثروت اساسیہ لرخی ، سفادت آتیہ لرخی
اوروپا لیلره تسلیم ایشلار و ایشلرده بولمشلردر .

شونجارت اردوسنک کتاب مدھشہ سی دیمک اولان آلات
وادوات تزیین و ثروتک اکثر بسی بو کونکی کونده حوایج ضروریہ منه
اقامندن بولندیفی جھتلہ توقی ایشک امکانشز بر درجہ ده ایسده
هنوز حوایج ضروریہ من قدر نعم ایشامش اولان اقسامندن
توقی و مدافعه امکانی باقیدر . مملک شرقیہ ده اوروپاک معنوی
فرقلرینک حرکات استیلائیہ سنہ مغلوب اولمش ، دریای
بی پایان سفاهتہ کرداب ذوق و صفایہ دالمش بر چوق ارباب ثروت
و سامان وارد رکہ بر هفته ده بلکہ بر کونده ذوق و صفایہ و استحصال
اسباب سفاهتہ صرف ایتدیکی مبالغی مثلاً ترقیات مطلوبہ منک
اک مهم خادمی اولان معارف عمومیہ منه صرف ایتسه بیوک بر فائده
کوریلور . اوبر کیجه لک مصرفله عادنابر مکتب تأسیس ایدیلہ بیلور .
بونی مبالغیہ حمل ایشک اقتضا ایشز . شرقیلرده کی ساحت ذاتاً
معلومدر . بوساحت طبعیہ و موروثیہ ثروتک جو قلفی و سفاهتہ
ایماک کثرتی ده انضام ایدنجہ شیق و مسرف بر متمولک بر کیجه لک
ضیافتده وقوع بولان مصارفی حقیقہ ابتدائی بر مکتب تأسیسنہ
کفایت ایدہ جنک بر درجہ دن دون اولہ میہ جنی تحقیق ایدر .

مملک شرقیہ ده مستعمل ملبوسات ، مشروبات ، مأکولات
وسائرہ اوروپا مدنیت حاضرہ سنده بونجه آثار بدیعہ اظهار ایدن
بخار ، الکتریک قوتلرخی استعمالدن اول انسان الیلہ نسج و اعمال

اولنقدمه اولدینی حالده اوروپا لیلرک بویکی قوت خارقه بی فابریقه لرند
 کرکی کبی استعمال ایتلریدن وهرشی چور وک و فقط یک ظریف
 و اوجوز چیقارلرندن ناشی شرقلیلرک کبیجکی، استعمال ایدم جکی
 هرشیئک اوروپا مالی اولدیفنه دقت اولورسه بونجارت اردوسنک
 شرقی فصل استیلا ایتیش اولدینی نظاهر ایدر .

مقتضای مدنیت اولق اوزره اوروپاده حصوله کلن اسباب
 نعم و ثرونک و وسایط ظرافت و لطافتک استعمالندم شرقلیلر
 اوروپا لیلره تقلید ایتمکله برابر بوتقلیدده ایلرو دخی کیتمشلردر .
 زیرا اوروپا لیلر بواسبابی استعمال ایله برابرینه هر حالده تربیه
 عمومیه نیک و ترقیات علمییه نیک الحبابات طبیعیه سندن اوله رق
 دائره اقتصادی تجاوز ایتماکده دقلری میدادمه ایکن مقلد
 اولان شرقلیلر اونربیه و علومده آنلر قدر ایلرو کیتمه مش
 بونددقلری جهته اقتصادی آنلر کبی حسن اداره به مقتدر
 اوله میوب اختراعات جدیده نیک یالکز مضرتی مستلزم اولان
 اقسامی تقلید دائره سنده محصور قالمشله بنابرین بیلیمیه رک
 کندولرینی محو ایتمکده بولمشلردر .

سروش ملیزم اولان فس فابریقه لرینک اتفاق وانحدایت
 ویش آلتی غرو شلق برفسک اونیش غروشه چیقارلدیفنه دائر
 غزنه لرده آلان دوام ایتمکده بولنان مقالات تجارت اردولرینک
 ومثلا اوستریا فس فابریقه لری کبی فرقلرینه مذسوب قطعات
 صغیره نیک معنی بز شرقلیلری نه صورتله یغما واستیلا ایتمکده
 اولدیفنه دائر یک بدیهی بر نمونه در .

شوفس فابريقه لرغى واحتركارلرى حقه ده غزته لرغزه يازيلان
مؤثر ، مفيد مقاله لر ، نافع مطالعه لر اهاليزده ، ارباب
ثروتمزده نه اتنباه حاصل ابتدى ؟ ظن ايدرم كه هيج . بركت
ويرسون يوقاروده بيان اولنديغى وجهله ملك اباشفق وارحمى
بولان حكومت سنيه رسمى فابريقه لرله فس احتكارينه چاره ساز
اوله جقدر .

— مسكرات اردوسى —

مالك شرقيه وافريقيه يي ۱- تبلاى معنويسى آلتنه آلمق
ايچون اوروپاىك سوق ابتدئى اردولرك ، قوتلرك اك مهملرندن
برى ده مسكرات اردوسيدر .
شراب وعرق كي مسكرات فسق وجورى داعيدر . بين الافراد
حيثيت شخصيه لك ، فضيلت ذائبه لك ماحيسيدر . فتنه لك ،
منازعائلك موقظيدر . ثروت وسعادتك آفتيدر ، دشمنيدر ،
هادميدر . وجود بشرده انواع امراضك مولد ، مريسيدر .
جيبلك مقصريدر . جسم وعقل اوزرينه تاثيرات مضره سى
يالكز حكماىك ، اطباىك ، عقلانك بيله چكارى خفى وتدقيق نظره
محتاج بر حقيقت درجه سنده اوليوب بر حقيقتى عوام و آحادناس دخى
درک ونيقن ايدم بيلير . دين ودنياجه اولان شومضرت بديهيه سى
كرك ارباب ديندن بولنانلره وكرك ديندن حصه مند سعادت
اوليانلره ظاهر وعيان اولمش بر حقيقتدر . حقيقتى هر كسجه
بويله ظاهر وعيان اولغله برابر شومضر ومهلك مشروبه خلقك

انهمسا کی لذت و شهوت مقتضیاتی مصلحت و منفعت ایجاباتنه
ترجیح ایملرندن منبشدر .

دیانت جلیله اسلامیہ بیان اولنان مضرات مادیہ و معنویہ -
سندن طولانی مسکراتی نص قاطع ایله تحریم ایتمش و ممنوعیتندہ
تشددی موجب اولق اوزره استعمال ایدنلره حدود شرعیہ
دائرہ سنده معین برضرب جزاسی تعیین بیورمشدر .

نه علوی نه قدسی بردیانت ! منفعت افرادک ، حکمت
اجتماعیه و مدنیتهک الہ مهم واک مصیب قواعد و اصولانی و سعادتنک
اک کوزل ، اک امین ، اک معقول قوانین نافعه و ناجیه - فی تأسیس
ایدن دین مبین احمدی لذت و شهوت مقتضیاتی مصلحت و منفعت
ایجاباتنه ترجیح ایدیلرک مسکراتک بین البشر استعمال ارلنه جفنی
نظر دقت و حکمتہ آلمش اولدیفندن عقل و فکری استعمال مسکرات
ایتمسنه مانع اوله مبهجق اشخاصی منع ایچون « حد » دنیلان بر
جزای شرعی تخصیص بیورمشدر . « تکدیر ایله اوصالنامک
حق کو تکدر . »

زمانمزدہ ، اوروپاک ششمه مدینتی ، قوه فباضه
علمیه سی سایه سنده استحصال اولنان مسکرات و کثول
شرعاً و عقلاً ممنوع اولان مسکرات عادیه درجه سنده دخی
قالیوب ادبامک ، عقلامک منع ایلدیکی مرتبه مضربه بی فرسخ
فرسخ کچمشدر . چونکه اختراع ایدیان کثول بالکزر شراب
و عرق کی اخلال عقل و شعوری مستلزم اولان مسکرات

عادیه دن عبارت دکلدر . بوکون مستعمل اولان مسکراتک اکثریت اعتباریه سم قاتل اولدینی آثار مضره سیله میدانده در . کئولک تأثیرات مضره سی بالکز ارسال اولدینی ممالک شرقیه و افریقیه ده ایقاع مضرت اتمیور . اوروپاده اوروپالیلرده مضرتی تأثیرات کلیه کوستردیکنندن اوروپا عقلا و اطباء حکما سی بونک منی و هیچ اولمازسه تحدیدی ایچون چاره لر آرامغه باشلامشلددر . صورت مخصوصه ده قونفرملر ، تداییر مانعه بولق ایچون اجرای مذاکرات ایدمچک جمعیتلر تشکل اتمشدر . حتی بعض حکومتلر قوانین مانعه و زاجرده تأسیس اتمشلددر . اوروپانک ممالک افریقیه و شرقیه سهوق ایتدیکی ومع التأسف سوباننده دوام ایتدیکی بوکئول اردوسی شرقیلیری ، افریقا لیلری اک زیاده تخریب ایدن قوتلردن بریدر . بونی استعمال ایدنلر بالکز کندی ثروتلرینی ، سعادتلرینی ، عمر عززلرینی ، صحت وجودیلرینی افنا اتمکله قالمیوب تولدات اوزرنده کی تأثیرات وخیمه سی اعتباریه اولاد وانسالده او مضرتی ارتاآ نودیبع ایدیورلر .

افریقاده ، آسیاده بومدهش اردونک اک آرتا تأثیرات مضره کوسترمسی لازم کلن یرلر ، ممالک اسلامیه در . ممالک اسلامیه ایچنده ده سایه سلطوت و سلطنت سنبده هر درلو مضراندن اک زیاده محفوظ اولان یرلر ممالک محروسه شاهانه در .

حالبوکه ممالک محروسه شاهانه نک هر طرفنده تعمم ایدن

مسکرات و کثول بوکونکی کوتده دهشتلی بر تاثیر کوسترمکه باشلامشدر . مقدمه‌ری استعمال مسکرات بیوک شهر وقصبه‌لره وباخصوص بلاد ساحلیه مخصوص ایکن شمدی ایچرولرده مدهش ، همده پک مدهش بر صورتده سرایت ایتیش و بو استعمال مسکرات کویلیرله وارنجیه قدر تعمم ایلمشدر . حیف ! صد حیف !

مسکرات اردوسی بزی یالکز بو صورتله اضرار ایتیک درجه‌سنده قالسه ینه تشکر اولنوردی . بر مدندن بریدر کثرت استعمالی طائفه نسوانده توسیع سرایت ایتیشدر . نسوانک مسکرانه اهمایکی عجیب وغریب مضرتلره سبب اولمقدهدر . قادیانلر مسکراتدن ده‌ا زیاده ، ودها سریع بر صورتله متأثر اولدقن بشقه شوسرایت مضره تربیه بیتیه دخی تأثیر ایدیور . بابالر ، آتالر طرفدن مسکراتک استعمال اولنسی چوجقلریده تشویقه سبب اولمقده اولدیقندن معاذاه تعالی یقین وقتلرده بوقوه مستولیه یالکز حالزی دکل ، استقبالمزیده برباد ایده جکدر . اوروپاده اولدینی کبی بزده استانسیتقلر اولمدیقندن بر حساب صحیح ویرمک ممکن دکل ایسه‌ده اوروپالیرله ده‌ا زیاده اختلاطی اولان سواحله‌کی شهر وقصبه‌لرده استعمال مسکرات اوقدر مدهش بر درجه‌یه واصل اولمشدرکه انسانی عادتاً اصلاح استقبالدن مأیوس بر حاله دوچار ایدیور .

اشته مسکرات اردوسی بو صورتله عقلمزی ، ثروتمزی ،

سعادت دینیه و دنیویه مزی ، حیاتی مزی ، صحت وجودیه مزی ، سعادت مستقبله مزی غصب و یغما ایتمکله برابر بومضراتی اعقاب واحفاد مزوده تودیع ایدیور .

مسکراتک بویله قری خلقنه و شهر و قصبایمکله نسوانه سرایتی هر شیدن زیاده موجب تأسفدر . بوسرایت ، بوتعمم معارفک آرلغندن ، اها لیمزک حلیه معارفله مزین اولامسندنده ایلرو کلیور . زیرا شهر و قصبایمده معارف بالنسبه قرادن زیاده اولدینی حالده استعمال مسکرات شهر و قصبایمده قرادن زیاده در . قریبه سرایتی شهرلردن ، قصبه لردن ، بلاد ساحلیه دندر . کمال تأسفله دینله بیلورکه حلیه معارفله ، اک زیاده فضیلت و معرفتله تزین حال و شان ایدن بعض کسه لریمز استعمال مسکراتمده معارفدن بهره سز اولانلرده تقدم ایدیور . اصل نظر استغراب ایله باقیله جق حالده بودر .

افراد ملتدن خدمت دولته داخل اولانلر دیگرلرینه نسبتله ارباب معارفدن صاییلور . بومضر اردونک دهشتی حاللری . قائلری خلقه موجب امتثال اولان وارباب فضل و معارف اولیق لازم کلن بوصفمز طرفندن دخی مع الناسف تقدیر اولنه مامقدمدر . و یاخود — بیان اولدینی وجهله — مضرتی تقدیر ایله برابر لذتی خساراتنه ترجیح قلمقدمدر .

مسکراتک ، کثولک ایقاع ایتمکده اولدینی مضرات حد و حسابدن بیرون اولدیغندن و جراید یومیه مزهر کون سرخوشلغک

مضراتی . سیاحتی مبین بندلر مقالہ لر ، عادی حوادثلر یازمقدمہ
بولندقلرندن اومضراتی دھا زیادہ تعدادہ لزوم کوریلہ میور .

— قمار اردوسی —

اوروپانک ممالک شرقیہ سوق ابتدکی معنوی اردولرک ،
قوتلرک اوچنجیسی قاردر . حضرت قرآن « قمار » ی خرہ
مقرون ایتمشدر . « انما الخمر والمیسر ... » آیت کریمہ سی حکم
عالیسنجہ ممنوعات دینہ دن اولان قمار مسکراتی تعقیباً ذکر
وایراد بیورلمشدرکہ شدت ممنوعیتہ بوتعقیب دخی دلیل قاطع
دیندر .

افریقادہ . آسیادہ ، کافہ ممالک شرقیہ قمار اوبولری
تعمم ایدرک نیجہ ثروت وسامان صاحبی اولان اشخاصک تروتی
برکوندہ ، برکیچہدہ محو وپریشان ایتمش ، بوحو وپریشانلق
تأثیربلہ نیجہ آدملر اتحار ایلمشدر . نیجہ اصحاب ناموس
وحیثیت ، نیجہ ارباب رفاہ وسعادت آبا واجدادلرندن انتقال
ایدن سرمایہ لرینی ، مدار معیشتلربی لیلہ واحدہدہ افنا واتلاف
ایتدکدن صکرہ مدت حیاتلربی اولاد وعیاللربلہ برابر ضرورت
واحتیاج ایچندہ کچورمشلر ویاخود سرخوشلق ، خیرسزاق ،
قچاقچیلق کبی احوالہ متجاسر اولوب حبس خانہ لردہ چورو .
مشلردر . عائہ لری دہ اونستندہ محو ومضمحل اولمشدر .

شایان تمجیدرکہ قمار اردوسی ، اوروپانک بوقوۃ معنویہ سی

ممالك شرقیده و باخصوص بز عثمانلیلرده افراد و آحاد ناسدن
زیاده اشراف و اکابر اوزرنده اجرای تأثیر ایدیور . هر شهر
و قصبه و باخصوص بیوک مملکتلرده اجتماع ابدن بعض اکابر
و اشراف ظاهرده امانه وقت و حقیقته افنای ثروت و سادت
ایچون قمار اوینامقده بولندقلربنه مبنی مضرتی مسکرات اردوسی
قدر چوق دکل ایسهده بوکا منهک اولانلر — بوجه محرر —
ملتک ایلرو کلن طاقندن اولملربله تقلید اولنق و تعمم ایتمک
نقطه نظر بحه مضرات معنوییه سی مسکراتدن زیادهدر . چونکه
قمار اوینونه منهک اولانلر مقتدابه اوله جق ذوات اولدقلرندن
تعمیم قماره آنلرک فعللری پک زیاده یاردم ایتمکدهدر .

هله چارشولرده مواقع مخصوصهده اوینامقده اولان
قمارلردن بشقه اکابر و اشرافک قوناقلرنده ، خانه لرندهده قمار
اوینامسی قادینلرده ، اوشاق و خدمتچی طاققلربنده ،
چوجقلرده سرایت ایتمکده اولدیغندن یواش یواش قمار دخی
مسکرات قدر تعمم ایده جکدر . اوروپالیلاشمق هوسی الک
زیاده شرقلیلرک بوطاقم اکابرنده اولدینی جهتله بونلر اوروپا -
لیلاشمق ایچون مقلدکی سوء استعمال ایدیورلر . بوطاقم
اشخاص اوروپالک مفید و نافع اولان علومنی ، فنونی ،
حرفلربنی ، صنایعی تقلیده اقتدار مالیلری ، ثروت ذاتیهلری
مساعدا ایکن اومدنیک نافع اولان اواقسامنی تقلید ایتمیوب
کندولربنده ، کندولربنه نبیت اتیمی طبیی بولسان افراد

ملتنہ ضرری درجہ بدیہسہ اولان قاری تقلید اجمارینہ
تعجب اولور .

اولاد واطفالمرکز بالارینہ ، آنالرینہ باقرق دها سن صباوتدہ
ایکن بوتقلید مضرہ آلملری استقبالی دہ احما ایتمکدہ اولدیغندن
قادیلر مرکز ، ارککریمرکز بوتقلید مضریرینہ فن اقتصادہ ،
فن تدبیر ، نزلہ چالشماری اوصورتلہ اوروپالیلاشمق هوسنہ
دوشملری البتہ اتلاف اموالدن وآنک نتیج مضرہسی اولان
احمای سعادت وحباندن اولی اولور .

استقبالمرزی ، اولاد واطفالمرزی ، اهل وعیالمرزی بو مضر
اردونک پنجه استیلاسنندن قورنارمق ایچون تربیة دینیه مزہ
مراجعت احتیاجی ظن ایدرم کہ آراق تمین ایتشدیر .

— فائض اردوسی —

فائض اوپله بیوک برآفت ، اوپله مدھش برمضرتدرککہ
محصول مملکتی محو واقایہ مستعددر ، اغنیای ملتی آزر
مدت ایچندہ فقرا سسلکنہ ادخال ایدر . عزیز اولانلری بک
سرعتلہ دوچار مذلت ایلر .

اوروپالیلرک ثروت عظیمہ سنی ممالک شرقیہ وافریقیہ
تیمیہ اک زیادہ خادم اولان فائضدر . بلاد غیر متمدننک محصول
مساعیسنی اوروپالیلرہ تودیع ونسلیمہ واسطہ فائضدر . فائض
واسطہ سیلہ اوروپالیلر دنیاسک هرطرفندہ کی ثروت عمومیه بی

کندولرینہ تخصیص استدیار. شرقیلر نه قدر چالشه لر ، نه قدر
 صرف مساعی ایتسه لر محصول سهی و عملری فائض نامیله
 اوروپا لیلرک قاصه سه کیرمکن بشقه بر فائده بخش ایدمه بور .
 فائض قونیه اوروپالی تجار و سائر ممالک شرقیه یر لیلرک
 املاکی ، اراضیه سی ، الک منبت و محصولدار و سابط حیاتیه
 و تجاریه سی ، اسباب معیشتی بد ضبط و تصرفلرینه آلمشدر .
 و آله جقلردر .

فائض مرکب ثروت عمومیه مزی عو اتمکده اولدینی جالده
 اهمیتی تقدیر ایدمه بورز .

فائض جیلک بلیه سی اوروپا لیلردن بزده سرایت ایدمه رک
 ممالک محروسه نك هر طرفده آز چوق ثروتی اولانلر زراعتی
 کویلیلر مزی احتکارله عو اتمکده الفت اتمشدر . فائض
 اوروپا لیلرجه مدار منفعت اوله ییلورسه ده دین مین اسلامده
 ممنوعات قطعیه دن اولدینی جهته بزده فائض آلاکده ویره کده
 بر قوه معنویه دینه ایله عو اولوب کیتمی محقق اولدیغدن
 بزم ایچون فائضدن استفاده اتمک غیر متصوردر . حرامده
 فائده اولدیغدن محتکرلر مزی کویلیلر مزی صومعه ده اولدینی
 کبی او انصاف مزی محتکرلر ده آلدقاری فائضدن قطعاً مستفید
 اولبورلر . زیرا آنلری ده دها بیوک محتکرلر صویوب صوغانه
 دودیر یور .

حاصلی فائض کرک ثروت عمومیه مزی خارجه چیقارمقدن

اوروپا لیلرہ تسلیم ایتمکدن وکړک داخلآ آخذ و مأخوذ منهک
خیر و منفعت کور مامسندن ناشی شرقیلبری استیلا ایدن اوروپا نک
معنوی اردولرندن بری صر مینه کچمشدر . فائده کورنلراولسه
بیله اوفائده پک آلدانجی و ووقندر . سر برع الزوالدر .

— فحشیات اردوسی —

اوروپا نک ممالک شرقیه به سوق ابتدکی معنوی اردولرک
بری وحی معنویانجه اک مهمی فحشیاندر . اوروپا لیلرک مادی ،
معنوی نفوذ لری جاری اولان ممالک افریقیه و شرقیه و تجارت لری
بولسان یرلره صورت علییده اجرای فحشیات ایتمک اوزره
دخی پک چوق دلربا قزلر کوندر لرلر . بونلر کنج لری اغوا
ایده رک بی پروا ، بلا مانع اعلان فحشیات اجرای فحشیات
ایدر لر .

فعل زنا حد ذائنده انواع علل وامراض تولید . نوع
بشرک نسلی تقلیل ، انساب انسانی تضییع ایدر . اموال و ثرونی
اتلاف ، نظام وانتظام عالمی اخلال ایلر .

فعل زنا نک اعلان و اظهاری تعمیم ایتمه نی مستلزمدر .
تعمیم فعل زنا ایسه عالمده فتنه و فسادک وقوع و ظهورینی
مؤدبدر .

ایم و مللک اک بیوک بلاسی ، اک مضر حالی فعل زنا نک
افشا و اعلانیدر . اوروپاده تعمیم زنادن اک زیاده متضرر اولانلر

ایچنده فرانسه ملتی کوستریله یلور . فعل زنانك اك زیاده شایع اولدینی ملت فرانسه ملتی اولدیغندن نفوس عمومیه سنك ملل سائرمدن زیاده تناقص ایتمکده اولدینی دائمی نشر ایدیلان ایستاتستیکلردن منضم اوله یور . فرانسه قدر فعل زنايه منهنك اولیان ملل سائر تولداتی فرانسه یه نسبتله بك زیاده در . بونك سببی هپ فحشیانندن عدم تحاشیدر . اوروپا طرفندن ممالك شرقیه سوق اولسان بواردو دخی معنوی قوتلرك اك مهملرندندر .

با خصوص ممالك اسلامیه ده هر یردن زیاده سوء تأثیری طبعیدر . دین مین اسلامده فعل زنا اك زیاده مذموم و ممنوع اولان برحال اولدینی کبی افراد بشری بالکمز معنویات ایله ، انذارلرله ، وعیدلرله بوقفل مکروهدن منع ایتمك دیانت جلیله احمدیه ده کافی کورولیه رك — شرب خمر کبی — فعل زناده دخی جزای عاجل یعنی برحد شرعی تعیین و تخصیص قلنمشددر .

برطرفدن دنیوی اخروی مضراتندن بشقه دیگر طرفدن اسراف اموال و ثروت نقطه نظرندن ده فعل زنانك مضرت فوق العاده سی بك زیاده شایان حیرتدر .

ممالك شرقیه نك بیوك شهر و قصباتنده و بلاد ساحلیه سنده اوروپالی اجنبی قادینلرك اجرا ایتمکدری فحشیات ملل و اقوام شرقیه و اسلامیه ده سرایت ایتمکده در . برطرفدن ارککلر مزده ، قادینلر مزده ~~کورو~~لمکده اولان شیقلق ،

آلاف انفعالی تعبیرات سقیمہ سی تختہ کی سیئات اخلاق مخدرات اسلامیہ بی دخی بوفعل مکروہہ آلتہ دیرمقدہ و شہر لرڈن قریہ لرہ وارنجیہ قدر و معاذ اللہ تعالیٰ ، فعل زنا کوندن کونہ آرتہ مقدہ در .

دین مبین احمدینک امرایتہ دیکسی عفت سایہ سہندہ فعل مکروہک مسکرات وقمارکی سائر معنوی اردولر قدر چو خالہ دینی ادعا اولنمہ سہیلہ ہر حالہ شایان دقت بردر جہدہ تراید ایتہ مکدہ اولدینی دہ بی ریب و کاکدر .

بوفعل مکروہہ بر لافقہ مضرہ ذہ ذات الزوج قادیلرک اسقاط جنین کی افعال سیئہ بہ اجتسار لریدر .

بواسقاط جنین مادہ سی دہ فعل زنا کی ممنوعات شرعیہ و دینیہ دن اولقلہ برابر قوانین سلطنت سنیہ بونلر ایچون جزا دخی ترتیب ایتہش ایسہدہ او جزا فعل ایلہ متناسب اولدیقندن تطبیقانندہ جدی بر سبب مانع تشکیل ایتہ دیکسی کمال تاثرلہ مشاہدہ اولنیور .

شرقلیری ، غیر متمدن ملتیری مادی ، معنوی تخریب ایدن اوروپاک بومعنوی اردولرندن ہر بری حقندہ ویردیکمز شو معلومات مجملہ ارباب مطالعہ نک نظر تدقیق و تأملنی جلبہ کفایت ایدر ظنندہ یم .

❁ فقره ❁

— ۵ —

سعادت حقیقیه

اجسام بشریه همچون بلا قید و شرط سعادت مطلقه حیات مادیه دن و لذایذ جسمانیه دن عبارتند .

حیات مادیه و لذایذ جسمانیه ایسه شبهه سز روح ایله قائمدر . چونکه انسانده لذایذ جسمانیه و سائر بی ادراک ابدن شی روحدر . روح سز اجسامده حیات مفقود اولدیغدن سعادت مطلقه نك محل ادراکی روح اولدیغی بدیهدر .

سعادت حقیقیه ایسه سعادت مطلقه دن بشقه برشیدر .

سعادت حقیقیه بر جسمدر که آنک روحی فضایل نفسانیه ،

ککالات معنویه ، مزیات بشریه در . نوع بشرک سعادت حقیقیه سنی

تفسیر و تعیینده ارباب فکر و رأیک مطالعاتی مختلف ایسه ده

سعادت حقیقیه نك بروجه محرر فضایل نفسانیه ، ککالات معنویه ،

مزیات بشریه دن عبارت اولدیغده شبهه ایدلامک لازم کلور .

بر طاقم ارباب فکر و مطالعه سعادت حقیقیه بی لذایذ

جسمانیه و راحت بدنیه دن و افراد بشرک معیش-تلیغی ، تحصیل

اسباب تمیشنی تأمین ایدم جک خصوصاتدن عبارت ظن ایتدکلی

جهتله یالکز بو خصوصاتک حصوله حصر مساعی ایتدیلر .

و بوافکار و آرا اصحابی استراحت بدنیه بی تحسین ، حسن

معیشتی تأمینۀ موفق اولدقلری تقدیرده شوو موفقیت
گندولرینه حلیۀ فضل وکالی دخی اگسا والباس ایدیهیلہ جکفی
اعتقاد ایلدیلر .

بك ضعيف ، عادتا روحسز ، قوتسز اولان بوطن وذهاب
اوکی افکار باطله اربابی کالات حقیقۀ بشریه کسب اطلاعدن
ومخدوح ومستحسن اولان اخلاق وصفات حسنه وفاضله
اگتسابندن چوق کره صرف نظر ایتدیرمکده در .

انسانلر حیات مادیله لرده استحصال سعادت خصوصنده
اساساً ابکی قسمه منقسمدر . سعادت مطلقه ومجرده وباخصوص
سعادت حقیقیه الک مهم مواددن اولمسیله مسئله برآز محتاج
شرح وایضاحدر .

نوع بشر اینچنده بر قسمی صورت وطریق حقندن وعقله
موافق یوللردن اگتساب مال و ثروت ایدنلر و بو صورتله
سعاده نائل اولانلردر که بو طریق ایله حاصل اولان سعادت
سعادت حقیقیه عدادنده در .

دیگر قسمی ده نه صورتله اولور وهانکی برواسطه به مراجعتله
الله ایدیلور ایسه ایدلسون اگتساب مال و ثروت ایدنلردر که
بوکیلرک ثروت مالیه لریدن بر سعادت حقیقیه حصولی انتظار
ایتمک عبثدر . بونلرک کالدن نصیبلری ، فضایلدن حصه لری
یوقدر . چونکه منفعت شخصیله لرینی غبرک مضرتنده ارامش
واولوجهله مقصودلری اولان سعاده مظهر اولمشنلردر .

حالبوکه غیرک مضر نندن حاصل اولان بر سعادتك هیچ بر زمانده
سعادت حقیقیه صایبله میه حتی در کاردر .

بویکی قسمدن قسم نانی شه سزدرکه مذمومدر . واربانی
عادنا بیرنجی حیواندن فرقسزدر .

شو تعریف مجملدن مسـ تبان اولورکه یالکز ثروت و نعم
و آنک مسـ تلزم اولدینی رفاه و تنعم فضایل و کمالندن ممدود
اوله ماز . سعادت حقیقیه نك روحی ایسه — یوقاریده بیان
اولدینی وجهله — فضایل نفسانیه ، کالات معنویه ، مزیات
بشریه اولدیغندن استحصال اولان ثروت مالیه نك اوکی
فضایل و کالانه صرفی لازمدرکه استحصال فضایل اصلیه
واستکمال سعادت حقیقیه ممکن اولسون . بناء علیه ثروت
مالیه یی اکتساب فضایل ایچون ایستینلرک کسب فضایل ایش
و فضایی یالکز اکتساب مالد ارایانلرک کالات بشریه نك
حقایقندن بی خبر قالمش اوله جقلری محققدر .

انسانلر ثروت مالیه اعتباربله یکدیگرندن فرق و تفاوتلری
نه قدر زیاده اولورسه اولسون حیات و سعادت ماده جه
یکدیگرندن یکده اوزاق قانیورلر . بربرلینه تقرب ایدم یورلر .
ثروت و غنادن محروم اولان بر فقیر جزئی و بونکله برابر عادی
برطعام ایله نصل متلذذ اولورسه ثروتلی و نعم گونا کون صاحبی
اولان ذات دخی حائر اولدینی نعم عظیمه ایله تلذذی اوققیرک
اوجزئی نعمت ایله حاصل اولان تلذذندن ده زیاده اوله من .

احتمال که او یک جزئی اولان لذت قلبیه سی یک ثروتی برغینیک یک عظیم گورینسان لذتندن دها زیاده در . والحاصل فقیر و غینیک استلذادی کنیدی حاللری نسبتنده اولدیغندن هر برینیک کندوسنه گوره اولان تلذذنده یک اوقدر فرق و تفاوت اوله . به جفی محققدر .

بو حالده تنم وتلذذدن متولد سمادت اعتباریله خلق اراسنده کی فرق و تفاوتی ثروت مالیه و اطعمه نفیسه ده . لذات جسمانیله آراماق وشو فرق و تفاوتی بالعمک اخلاق فاضله نیک بخش ایده جکی لذت روحانیله آراماق مقتضیدر .

اوت سمادت حقیقیه یی لذایذ روحانیله آراماق لازمدر چونکه فضایل اخلاقیه جمعیت بشریه نیک رابطه قویه سیدر . هیکل انسانیتک مبانیدر ، اساسیدر .

جمعیتک افرادنده فضایل اخلاقیه بردوام اولدجه اوجھیتک ترقیات مادیه و معنویه سی دائماً تزايد ایدر . افرادده فضایل اخلاقیه تدنی به ، انحطاطه نه قدر دوچار اولورسه جمعیتک سمادت مادیه و معنویه سی ده اونستنده تنزل و تدنی ایده جکی بدیدر .

نشر اولسان « مقیاس الاخلاق » نام رساله عاجزانه مک مساوی و محاسن اخلاق افرادک هیئات اجتماعیه نیک ترقیانه ، تدنی و انحطاطنه اولان تأثیراتی حقننده وقوع بولان افادانمی بوراده عینیه تکرار ایتک قارئین کرامجه تصدیق کارلق صایله من اعتقادندیم . ذکر اولنان مقدمه ده کی افاده عیناً بودر :

و معارفك ده ، علوم و فنونك ده بر اس الاساسی ، بر مبنای
 عظیم مصون الاندراسی واردر . بواساس بومنا ایسه اخلاقدر .
 نوع بشرک هر حال و صفتنده الـ مؤثر اولان شی اخلاقدر .
 حسن اخلاق ، مکارم اخلاق هر فردی ، هر ملت ذروه سعادت ،
 منهای اقبال و قوته چیقاریر . حسن اخلاق بین الافراد حسن
 معیشتی تأمین ایلر . حسن اخلاق افرادده بولور ، آحادده
 کوریلورسهده — بر ملت ، بر دولت ، حاصلی بر هیئت اجتماعی
 اوافرادک مجموعندن متشکل اولدینی جهتله — جمعیتک افرادده
 موجود بولان حسن اخلاق نسبتده هیئت اجتماعیده حسن
 اخلاقه مالک اولقی اوزره معروف اولور . بر ملتک افرادده
 سوء اخلاق تکثر ایدر و معاذاه تعالی اخلاق سیئه اربابنک
 عددی اخلاق حسنه اصحابی عدینه نفوق ایلرسه اوملتده قدر
 وسایط مدنییه و حتی معارفه مالک اولورسه اولسون اوج اعلاى
 ترقیدن شمعندوفر سرعتیله قبول انحطاط و تنزل و احتمال که
 موجودیت سیاسیه سیده انقراضه تبدل اینمکه محکومدر .
 هیئات اجتماعیهک او هیئاتی ترکیب ایدن افرادده کی فضایل
 اخلاقیه ایلر متناسباً ترقی وینه اوفضایلک تدبیری درجانیله تنزل
 اینمکه اوله جغنه اعتراض ایدنلر بولنه بیلور . بومعترضلر بر جوق
 هیئات عظیمه اجتماعیهک افرادده کوروان مساوی اخلاق
 اوملتلرک واصل اولدقلری مرتبه عالیة عظمت وشوکتدن تنزل
 و انحطاطنه سبب اولدینغی وشوکت ملیهک ، قوت اجتماعیهک

اخلاق افراد ایله متناسب اولدینی حقننده کی دعوائی ابطال ایدمه یله جگنی در میان ایدمه یلورلر . نظر دقیق ایله باقلسه هیئات عظیمه اجتماعیه ده کی شوکت وعظمتک دوچار انحلال اولسی هر نه قدر ظاهر آ پک چوق اسباب مختلفه دن خارجاً و داخلأ خصمانک مهاجمات شدید و متوالیه سندن ایلر و کله جکندمه شبهه ایدلمسه بیلر او کی عظیم هیئات اجتماعیه نک وسایط مختلفه و متنوعه ایله سقوطی حقیقته افراننده نمایان اولان مساوی اخلاقک ثمره سی و فضایل اخلاقیه مرتبه سنک دوچار وهن وانهدام اولسی و یا خود فقدان اخلاق صدمانه اوغرامسیدر . افراد ملتده کی فضایل اخلاق هیئت اجتماعیه بی ، قوه ملیه بی غیر قابل نفوذ برسد آهین کی محافظه ایدر .

هیئات اجتماعیه نک و افراد ملتک مساوی اخلاقه سلوکلرینک بر سببی ثروت ونعمتک تزییدی اولدیفندن ثروت وسامانه مظهریتلری زماننده محافظه اخلاقه رعایت ایتلری دهـا زیاده واجب اولور . چونکه ثروت ونعم کونا کون افساد اخلاقده خدمت ایدمه جکندن افرانده حاصل اولان اخلاق سینه نهایت هیئتک قوه اجتماعیه سنده دخی اثبات سوء تأثیر ایلر .

فضایل نفسانیه ، کمالات معنویه ، مزیات بشریه افرادک سعادت حقیقیه سنه و افرادک سعادت حقیقیه اولان محاسن اخلاقده هیأت اجتماعیه نک دوام قوت وسعادت و تزیید شوکت وعظمتنه خادمدر .

سعادت حقیقیه نك لذائذ جسمانیه دن عبارت اولیوب
 نفس الامرده لذائذ روحانیه اولدینی ولذائذ روحانیه مكده فضایل
 نفسانیه ، كمالات مغنویه ، مزیات بشریه دن عبارت بولندینی
 جهته افراد ملتك و هیئات اجتماعیه مك سعادت حقیقیه بی ثروتدن ،
 مالدن ، غنادن ، نعم کونا کوندن بکله میوب فضایل نفسانیه ،
 كمالات مغنویه ، مزیات بشریه کبی مغنوی نعمتلرده آراملری
 اقتضا ایدر .

فضایل اخلاق سعادت حقیقیه اولنجه بونی تحصیل هرکس
 مأموردر . نوع بشردن هر بر فرد بوسعادتی آرامغه بولمغه
 آتی استحصال ایچون چالشمغه مجبوردر . فقط بو حقیقی
 هرکس درك و نیقن اینمکه موفق و مقتدر اولمیه جفندن
 بو حقیقه واقف اولانلر طرفدن عوام خاقه ارشادات مقتضیه
 اجرایی بر وظیفه معینه در .

تفصیلات مبسوطه دن معلوم اولور که نوع بشر ایچون ،
 هیئات اجتماعیه ایچون ، ملل معظمه ایچون سعادت حقیقیه
 اکتسابی لازم اولدینی کبی سعادت حقیقیه بی استحصال
 و اکتساب ضمنتده فضایل اخلاقی محافظه ایتك اقتضا
 ایدر . فضایل اخلاقیه نك استحصالی اسبابنه دائر دنیانك هر
 طرفنده مسکون مدنی ، نیم مدنی و حشی قوملرک ، ادیان
 سماویه و غیر سماویه ایله متدین اولان ملتلك فضلاسی طرفدن
 مطالعات مختلفه درمیان اولمش و بومقصد مهمك حصولی

ضمننده اسباب متنوعه به توسل قلنمش ایسده امت ناجیه احمدیه
افرادینک ، سعادت حقیقیه به اسالاساس اولان فضایل
نفسانیه ، کمالات معنویه ، مزیات بشریه بی استحصال ایچون
اسباب مختلفه و متنوعه به توسل و — ملل سائرۀ غیر مسلمده
اولدینی کبی — ارباب عقولک ، حکماءک ، علما و فضلائی
ملتک رأی و مطالعه سنه ، تدقیقات و تحقیقاتنه اعتماد و توکل ایتمک
احتیاجندن وارسته اولوب بالکمز اخلاق دینیسه و ملیه لرله
متخلق اولملری کافیدر. اخلاق دینیه مزدن بشقه تحصیل اخلاق
ماده سنده مطالعات و اسباب مختلفه و متنوعه به قطعاً احتیاجمز
بو قدر .

اولکی فقره لرده بیان و ایضاح اولدینی وجهله اوروبالیرله
تزايد اختلاطیدن و افراد ملتک به مضارنده موجود اولان
استعداددن طولایی آوروپاک سوق ایستیک معنوی اردولرک ،
قوتلرک بزده دخی تأثیرات مضره سی مشاهده اولنمقده اولدیغندن
بو اردولرک تأثیرات مضره معنویه سی تقدیر و آیدن تحفظ
فضایل و سمادات حقیقیه به رجوع و وصول دیمک اوله جفتندن
بوجهته صرف مقدور ایتمک هر فرد ایچون واجبدر .

شو وجوب قطعی افراددن زیاده ایلرو کلیره و باخصوص
زمانمزد و وظیفه و عظم و نصیحتی حسب المسلک درعهده ایتمش
اولان مطبوعانه عائد و راجعدر. واقعا معنوی اردولرک تأثیرات
مضره سنه اخلاق دینیه مزک توضیحیله مقابله ممکن و بوده

جامعاً مرده کی خطیبانک ، و اعظلمک ، خواجه لک و ظایق اولدینی معلوم ایسه ده بونلر بومعنوی اردولرک تأثیرات مضره سنه واقف اوله میه جفلرندن بووظیفه نك مهم بر قسمی ینه مطبوعاته یوکلنمک ضروریدر .

مضرات مادیه و معنویه دن توفی و هر صورتله ترقی معارفدن بکلنور ایسه ده اخلاق دینیه مزك معارفه متوقف اولمیان اقسامی دخی مفقود دکلدر .

علی الاموم محاسن اخلاق و علی الخصوص بزم اخلاق دینیه مزدن بری و بلکه اک مهمی صدقدر . سوزی طوس طوغری سویلمکدر . آجی و آخر اولسه بیله سویلنه جک طوغری سوزلر شهه سز حسن تأثیردن خالی قاله ماز .

بناءً علیه رساله مزك موضوعی اولان معنوی اردولرک ، قوتلرک مضراتندن افراد ملت ، هیئت اجتماعیه مزه و قوعبولان تأثیراتندن واقفانه بحثلر یازمق ، خلقمزك بو قوتلرک تأثیرات مضره سنه قایلما ملری اسبابی توضیح ایتک جمله نك بورجیدر . باخصوص مطبوعاتك اک مهم بروظیفه سیدر .

شوراسنی قید و تذکار ایده لم که مطبوعاتك ده ، ارباب قلمك ده ایفا ایده جکلری وعظ و نصایح مفیده ده شخصیاته نقل مباحث اولنامسی خصوصه اهمیتله دقت ایدلک الزمدر . مثلاً معنوی اردولرک مضراتندن و آلمک تأثیرات مضره سنه قایلمش اولانلرک احوالندن بحث اولنورسه اسم و شخصك تصریحی غیر جائزدر .

امم و شخصك تصریحی نصیحتی شخصیاته دوكمك اولوب بوده
مستلزم مناقشات اوله جفتدن او نصیحتدن ، او وعظدن استفاده
یرینه مضرت حاصل اوله جفی شبهه سزدر . بزده بعض حقایقك
میدانه قونسیله استفاده اولنه مامسك اسبابی بونوع شخصیات
اولسه کرکدر .

امر بالمعروف فرض کفایه اولدینی جهتله هرکسك سمع
اطلاعه ایصال نصیحته و بیان حقیقه مقتدر اولان مطبوعات
ایچون بوفرض کفایه سائرلرندن زیاده متعین اولدیفندن — آخر
و آجی اولسه ده — وظیفه مبخونهك ایفاسی متحتمدر .

شخصیاتدن تاری اولدقلری جهتله جداً مفید اولان
مطبوعاتك نصایح و نشریاتی ایچون بری تجارت اردوسنه ،
دیگری فحشیات اردولرینه قارشو مدافعهیه متعلق ایکی نمونه
کوستره بیلورز .

تجارت اردوسنك بزی نه صورتله تخریب اینمکده اولدیفنی
اکلامق ایچون اقدام غزنه سنك سرپوش ملیمز اولان « فس »
فابریقه لری حقنده کی نشریات مفیده و محققسنی کوسترمك
کافیدر .

فحشیات ایچونده طریق غزنه سنك (۴۸۳۰) نومرولو
• حزیران سنه ۳۱۵ تاریخلو نسخه سنده مندرج فقره آتییه
نمونه اولوق اوزره عیناً کوسترم :

« بلك اوغلى اوتللىرى »

« پانفالتیده کاش بعض کسانك تحت تصرفلرنده اولان اوتللىرى برمدندبرو حال اصلیسندن عموغانه شکله ارجاع ودها طوغریبی آنلره تفویق ایندیریلکده اولوب کافه عموغانه لردن قیزلر کتوریلهرک اوراده برافلقده وپویوزدن اورالرده پوزلرجه وقوعات غیرلايقه حصوله کتیریلکده در .

حملك اوتقاع وطنلنه سنه و بعض اشخاص رذيله نك سوزلرینه قاپيله رق مذکور اوتلله کیدن شبانك هر وقت حیاتلرینی زهرلیهرک دوجار اضطراب اولدقلری حقایق یتان عنسدنده امور مسلمه دندر چونکه اکثریا اوتل صاحبلىرى مدح وثناسيله عموغانه لردن بل صغوفلى فرنگی کبی اك مدهش خسته لقلره گرفتار اولش قیزلر کتیریلدیکی جهتله استراحت کیدن مشتریلرک حیاتلرینی تخریب ایندکلى و دیگر طرفدن کیسه لرنده کی نقودی کاملاً صرف ایله عاقبت مضایقه عظیمه به دوشیرلکلى و دوشیره جکلى وارسته شك و بیاندر .

بنابرین بویکی احوالك وقوعنه میدان ویرلیوب بویوزدن ظهوره کله جک وقوعات غیرلايقه نك اوکئی آلتی ایچون مرجع عالینك نظر دقتی جلب ایدر وپویوله بولان دلیقانلیلرک شو محاذیردن اجتناب ایله حیاتلرینی زهرلیوب میدان سقات واضطرابده پویان اولاملریخده انسانیت نامنه اخطار ایلر »

ایشته مطبوعاتك نشریات نصیحت غایبانه دأر ایکی مهم و مفید نمونه کوستردک بویله نصایحه هیچ کیسه کوچنمز . زیرا ایچنده شخصی دأر سوز اولیوب عمومه متعلق افادات بولندیقندن بوسوزلرک تحت شمولنده بولان ذوات دخی مناقشات ایچون یول بوله منزلر . افرادك سمادت حقیقیه سی فضایل

نفسانیه ، کجالات معنویه ، مزیات بشریه اولدینی وهیئت
اجتماعیه نك سعادت حقیقیه سی ده او هیئت نك افرادنده کی سعادتله
متوافق و متناسب بولندینی تفصیلات مبحوئه ایله واصل مرتبه
شونددر .

اشبو رساله ده موضوع بحث اولان قوای معنویه نك
هر برسی بشقه بشقه فضایل نفسانیه مزیه ، کجالات معنویه مزیه ،
مزیات بشریه مزیه دوچار اضمحلال و اضطراب و بناء علیه
سعادت حقیقیه افرادیه و ملیه مزیه پریشان و خراب ایتمکده
اولمسایله هر ذی عقلك ، هر صاحب شعورك ، اخلاق دینیه
و ملیه مزك محافظه نی آرزو ایدن هر شخص کاملك كرك
کندوسنك و كرك اقارب و احبا و اوداسنك و كرك عموم افرادك
بوقوتلره مغلوب اولما ملری امرنده توفی و تحاشی و ایفای وظایف
نصبحت ایتمی وجوب قطعی تحتنددر .

❁ فقره ❁

— ۶ —

مباحثات سابقه ده واجب التوفی اولدقلری بر درجه یه قدر
ایضاح اولسان معنوی اردولرك ، قوتلرك تأثیرات مضره سی
هر کسجه معلوم ایکن شو صورتله جمع و تصویری قارئین کرامجه

احتمال که گستاخلفه ، احتمال که « تعصبه » حل ایدیلور .
 ینه احتمال که آجی و آغر اولدینی جهته تنقیده ، تعرضه دوچار
 اولور . مقصد عاجزی مجرد اخلاق ملیه مزك ، اخلاق
 دینه مزك بیلهرك بیلمیه رك دوچار اولمقده اولدینی ضربات
 شدیدة معنویه دن ممکن مرتبه تحفظ ایچون ارباب مطالعهیه
 عرض حقیقت و مطبوعات و ادبیاتمزی ارشاد امامه ایقاز
 ودعوت اولوب شخص و ذات قطعاً و قاطباً ملتزم اولمدیغندن
 کنسیدی حسن نیتمه اعتماد برکالدر . مطبوعاتمزك ، ادبامزك
 مطالعات مصیبه سی ، نشریات ، مقوله سی قارئین اوزرنده ابغای
 حسن تأثیر ایتمکده بولنسیدینی کوردیکمدن ، تجربه ایتدیکمدن
 بوخدمت اخلاقیه ، بوخدمت دینه به آنلری دعوت برخطا
 صایله مزظنندیم . اجابت ایدنلره محاسن اخلاق ملیه مزنامه
 تشکر اولتور . کندیلاری ده دنیوی اخروی مکافات مادیه
 و معنویه به نائل اولورلر ، ردایدنلره ، اعتراض ایلاینلره ایسه
 مقابله به محل یوقدر چونکه غرضمز مناقشه دکالدر . معنوی
 اردولرک مضراتی تقدیر ایتدک هیج بر عقل سلیم صاحبی
 اولمدیغندن افاداتمزك ، معروضاتمزك بکده مردود اولسنی
 مأمول دخی ایده م .

بوفکر واملک صواب وخطای ارباب مطالعه نک تصویب
 وخطیبه سی زمانه قدر بالطبع حکمسنر ایسه ده — نه قدر از
 دخی اولسه — ارباب مطالعه ایچنده تصویب ایدنلرکده بولنه جفته
 تردد ایتیم .

مضرات واقعہ دن بحث ایدبده دفع مضرت حقندہ برسوز
 سویلما مک ال زیادہ اعتراضہ دوچار اولہیلہ جک بر قضیہ در .
 وبویلہ بر اعتراض یک محقدر . یارم عصر دن ، بلکہ دہ بر عصر دن
 بری تدریجاً حاصل اولان مضرت مالیہ ونجاریہ واحلاقیہ مک
 یالکز بر مطالعہ ایلہ . یالکز بر شخص مک افکار ذانیہ سیلہ نہ
 دفعی ونہدہ تحدیدی امکانی بوقدر . تحدید . مضرت دوام نشریات
 وتبادل افکار ومطالعات محتاجدر . جدآ ومنادیآ استحصال
 مقصد اوغورندہ چالشغہ متوقفدر . مع مافیہ بوجہت ایچوندہ
 کلیاً سکوت ایتماش اولوق اوزرہ بعض مطالعات قاصراندہ
 بولمقدہدہ بآس بوقدر .

— تجارت اردوسنہ مدافعہ —

تجارت اردوسنہ مقابلہ ومدافعہ مک ال مهم قسمی معمولات
 ومصنوعات اجنبیہ مک استعمالی امکان دارہ سندہ تحدیددر .
 چونکہ کلیاً منعی غیر قابلدر .

زی وقیافتمز ، اولریمز تپدن طرناغہ قدر معمولات
 اجنبیہ دن متشکل اولدینی جہتلہ حوائج ضروریہ من صرہ سندہ
 بولنان معمولانی کلیاً وقطعیاً ترک ایتک بنہ کلیاً وقطعیاً امکانسز
 اولمقلہ برابر تحدیدی امکان خارجندہ دکلدر . بولک چارہ سی
 داخلی شرکتار وجودہ کتیروب منسوجات ومعمولات مک بزى
 ادارہ کفایت ایدہ جک مرتبہ ایصالدر . بودہ اوروپا

دستگاهلرینک ، فابریقهلرینک رقابتنه تحمل ایدم بیله جک صورتله
 شرکترلر ، فابریقهلر تشکیله اوله بیلور ، حالبوکه بزده شرکت
 فکری ، شرکته تجارت طریق هنوز مفقود در . وبلکهده بو
 فکرک حصولی دهاپک اوزاقدیر . بناءً علیه اول باول ارباب
 ثروتمیزی ، بتون اهالیمیزی شرکترلر تشکیله تشویق وتسویق
 اقدام واهم امور در . بوتشویقات وتسویقات ایله تشکل ایدم جک
 شرکترلر ، تأسس ایدم جک فابریقهلر امید اولنورکه معنوی
 تجارت غریبه اردوسنک تجاوزات ومضراتی مدافعه ایتسون .
 فابریقهلر تشکیله الک زیاده مساعد اولان بریر وار ایسه اوده
 ممالک محروسه شاهانه در . وبا خصوص اناطولی قطعه سیدر .
 اکثر برلرنده بخاره احتیاج اولقمیزین صو ایله فابریقهلر تأسیسی
 امکان دائره سننده در . فقط اهالیمزک اوفکری هنوز متیقظ
 اولمدیفندن غرضلر ، محررلر خلقمیزی دائما بو جهته تشویق
 ایتلیدر . همده هر مملکتک احوال جغرافیاسنه ونخاثر اولدینی
 مواد ابتدائیه کوره فلان مملکتده شوصورتله بر فابریقه تأسیسی
 وبونک ایچون شوصورتله شرکت تشکیلی لزومنه دائر مطالعات
 مصیبه واقصادیه ونشریات دائمه ایله اومملکت اهالیسنی ایفاظ
 وبلاذ سائر ارباب ثروتنک نظر دقتیده اومملکته ، اومملکتک
 مستعد اولدینی فابریقهلره ، شرکترلره جاب ایتمک اقتضا ایدر .
 اهالیمزک بر قسمنده مملکتلرینک استعدادینه کوره شرکترلر
 تأسیسی لزومنه دائر فکرلر بر درجه به قدر اویانمش ایسه ده

اتحاد وانفاق افکار حاصل اوله مامقده اولدینی نوعاجز محر طرفندن بر چوق محله بالذات وبالذات اجرا اولنان تجاربدن اکلشلدینی جهتله مطبوعاتك ، محررين عثمانیهك شرکتلر فابریقه لر ایچون اتحاد وانفاقك لزوم ووجوبی کوزلجه تصویر ایتلری واجبدر .

اوت ، پك چوق محللرده بالذات وبالذات ابتدیکم تجربه به کوره بر مملکتك مواد ابتدایشینه واحوال ارضیه سینه کوره تأسیس اوله بیله جك بر فابریقه دن حصولی طبیعی اولان استفاده کلیه اومملکتك ارباب ثرونی ، اشرافی طرفندن تقدیر اولنش وشرکت تأسیسی ایچون سرمایه اعطاسندن دخی کیرو قالمامش اولدینی حالده شرکتك اداره سی تودیع اوله جق مدیر وهیئتك انتخاب وتعییننده اتفاق واتحاد حاصل اوله مامسندن ناشی اوکی امور نافعه قومدن فعله چیقاریله مامشدر .

مأمورین حکومتك تشویقاتی بر فابریقهك تأسیسهنده کی منافع عمومی وخصوصیه بی مملکتك ایلرو کلنلرینه ، اشرافه تفهیمدن ، بر شرکت تشکیلی ایچون تأمین فوائد ایدم بیله جك اسبابی ایضا حدن عبارت اولوب بوتشویقك جبره یقین بر درجه به قدر ایلرو گوتورلسی ممکن اوله میه جفندن وحالبوکه تشویقات واقعهك فوائد ومنافعه قساعت ایدنلرده اومقوله امور نافعه ومهمهك مشوقی اولان مأمورین حکومتك شخصی وذاتیه قائم اولدینی بیلدکلرندن ومأمورینك تحویل وتبدیللری ده

طبیعی بولندیغندن بوجهت دخی مؤسسات نافعیه مانع اولان اسبابدن برینی تشکیل ایدمور . بومحرر عاجزك شو افادات معروضانی كاملاً تجارب ذانییه مبتنی اولدیغندن شهیدن بریدر . بناءً علیه بر طرفدن مطبوعات عثمانیه مركز نشریات تشویقیه ده دوام ایتسی و دیگر طرفدن حکومت سنیه نك ده بعض تدابیر مؤثره اتخاذ بیورمسی بك سهولتله نتایج مهمه حصوله سبب اولور .

مثلاً بر مملکتده پیانغی - پاموق ، نفتك و بوكی مواد ابتدائییه و یا خود محصولات ارضیه دن میوه و سائره چو قه بولنور . مواد ابتدائییه نك اعمالی ایچون ده فابریقه لر تشکیلنه او مملکتك صولری ، احوال جغرافیسی ، مدخل و مخرجی مساعد کوریلور . او محصولات ارضیه نك ممکن مرتبه قولایلقه استهلاك اولانه بیله جك محللره سوقی امکانی بولنور . ایشته اوله مملکتده فابریقه لر تأسیسی ایچون حکومت سنیه جه تشویقك دها ایلروسنه کیدیلر ك عادتاً مأمورین و اهالینك ثروتندن اوفق بر حصه تفریقله شرکتك تأسیسنه خلقی بدرجه یه قدر اجبار ایتك دخی منافع عمومییه مقتضیاندر .

شرکت و اندن حاصل اوله جق تجارت ایچون خلقك اجباری جائز اوله میه جنی حقنده کی اعتراض حقلی و طوضری اوله من . بز عثمانیلر هر درلو ترقیات مدنییه مزى حصول سعادت و ثروتمزى حکومت سنیه نك ، مقام مقدس خلافتك امرینه

اتباعده آرادیغمز ، بولدیغمز ایچون بزم کندی منفعت ملیه
واستقبالیه مزه خادم اوله جق بویه بر امر خیری حسن تلقی
ایده جکمز و آنکله مفتخر و متشکر اوله جغمز درکاردر .

حکومت سینه نك تشویقاتی اودرجه لره قدر ایلو و کوتورمسی
ضروریدر . حلقمزلده او معامله یه مقابل تشکر ایتمی یه
ضروریدر . چونکه تروت عمومی مزه اورو با تجارتیه ،
فابریقه لرینه آرتق تسلیم ایتمکدن توقی ایتمه ک زمانی حلول
ایتمش . و بلسکده یکمشددر . حالبوکه بوکبی شرکنلر تشکیلی ،
فابریقه لر تأسیسی کندی کندیمزه یایه میورز . یایمق لزومی
حس ایده میورز . شو یایله مامق ، حس ایده مه مک حکیفیتی
دخی میدانده اوله بر ائیمزک موجود اولما سیله تحقق ایتمکده دره .
بعض محللرده اولدینی ، کورولدیکی وجهله بولزومی تمامیه
اکلاسیق بیه یه کندی کندیمزه ایشی باشه چیقارمه میورز .
مطلقا حکومتک ارشاداتنه ، او امرینه همده و بریله جک
او امرک یالکز تشویق درجه سنده قالمیوب لازم الاتباع اولمق
درجه سی بولسنه احتیاج وارددر .

او امرک بوصورت قطعیه ظهوری ایسه پک آز بر زمانه
مخصوصدر . اما طولینک بر قاج محلده بر قاج شرکت تأسیس
ایدوبده شرکتلرک فوائد و محسناتی فعلاً و مادهً اکلاسیلنجه
آرتق اهلیمزده تیقظ و اتباع حاصل اوله جفندن تشویقک اودرجه
ایلو و کوتورلمسندکی احتیاج بالطبع وبالضروره مندفع اولور .

نافعہ نظارت جلیلہ سنک بر ہمت مخصوصہ سی بو مقصدی تأمین
ایڈمیلور .

متخصص بر هيٽڪ ويا برقاچ هيٽڪ اناطوليدہ بر سياحت
اجرا۔ بله هانكي مملكتلرل نهكي فابريقلر تاسيسنه مساعد
اولديني حقنده تحقيقا٦ قه اجرايني متعاقب اوملكتلرده
تاسيسي لازم كلن اوفابريقلر ايجون شركتلرل تاسيسنه، تشكيكه
اعتنا وهر مأمورك، هر صاحب ثروٽك وحتى افراد و آحاد ناسك
حال و شاننه، ثرونه كور. او شركنه تشريكي و ممكن اولديني
قدر حصهلرل بك اوفق اولاسي و بو حصهلرل بدلاننك هفته لق
آيلق صورتنده و ندر يجا٦ نسويهسي كبي تدابير ايله خلقك همان
اكثريسنك شركتلره اشتراكى اسبابى الزام قلنورسه آز مدت
ايجنده بك جوق شركتلر تاسيس ابدہ بيلور.

شرکتلر تشکیلندن ، فابریقلر تأسیسنندن سکره مهم بر مسئله اوروپا فابریقلرینک رقابتی ماده سی اولوب اوروپا فابریقلرینک رقابتنه قارشو کملک ایچوندہ معمولات و محصولات داخلیه مزک استعمالنه چالشمق کافیدر .

بزدہ اہالی زی و قیافتدہ حتی ما کل و مشربدہ دائما
مأمورینہ اقتدا اینمکدہ بولہ یور . بوتقلید غیر قابل الاعتراض
بر حقیقتدر . بنابرین مأمورین ممولات و مصنوعات داخلہ مزی
استعمالہ سوق اینک حکومت سنیہ جانبدن بر اصول وقاعدہ
وضع ایدملکہ در حال حاصل اولہ بیلور . بوجہت قانون صورتندہ

ایروجه نشر اولنسه بیله یالکز مأمورین حکومتک مستخدمین دولتک معمولات داخلیه استعمال ایتلمی حقنده مطبوعاتمز طرفدن غیر رسمی اجرا اولنه جق نشویقاتک مرضی حکومته موافق اولدیفنی اکلا تمق یعنی اوکی نشریاتی منع ایتماک کافیدره . مثلاً برولایت والیسنک امتعه اجنبیه استعمال ایدن مأمورین

ولایتدن بری مجرد بوندن طولای بر پارچه استقال ایتسی مأمورین آراسنده معمولات داخلیه تک تعیم واستعماله کفایت ایدر که اهالینک عمومی ذاتاً مأمورین ومستخدمین دولته پیرو لکدن بشقه بر شی یا مدقلرندن و دائماً مأمورین حکومتی تقلید ایتکده بولندقلرندن استعمال معمولات داخلیه بوصورتله مأمورین حکومت ، مستخدمین دولت ایچنده تعیم ایدر سه عموم اهالیزک اواثره اقفا ایده جکلری محققات قطعیه دندر .

ملبوسات و تزینات نسوانیه بویله در . مأمورین قالمیلاری سائرلری ایچون نمونه امتالدر . شرکتله مأ . ورین ومستخدمین دولت دخی تشریک اولنه جکلری جهته آنلرک او شرکتار طرفندن تأسیس ایدیله جک فابریقه لر معمولاتی استعمال ایتلمی کند ی منافع ذاتیه لرینه ده موافق دوشه جکندن اجنبی معمولاتی استعمالده کی تعصب وانهمساک کند ی کندینه زائل اولور . ملبوساتمز معمولات داخلیه مزه بوصورتله منحصر اولور سه شرکتلری مزه اورویا فابریقه لرینک رقابتی ده اوقدر تأثیر کوستره . میه جکی بدیدر .

برده تأسیس ایده جگ شرکتلر صرف ملی اوله جقملری
جهتله حکومتجه اوله جق نشوویقات یالکز تأسیسری زمانه
قدر دوام ایده بیلوب آندن سوکره قوانین و نظامات مضبوطه
وساله ایله اداره لرچی شرکتلره تودیع و شرکتلرک بولندقلری
محللرده کی مأمورین حکومتک مداخله کلیاً و قطعاً منع ایتک
الزمدر .

حاصلی تجارت واسطه سیله ثروت ملییه و عمومیه مزری
اوروبالیره قابدیرمقدن ایسه بونک بزده قلمسی فواثد و محسنات
عظیمه بی موجب اولوب بوکا کیمسه نیک دیه جکی و ذره قدر
اعتراض کتورر محلی اولدینی کبی بو مقصد مهم اقتصادینک
استحصالی ده معمولات داخلیه مزک تنظیمه و بوده فابریقه لر
تأسیسه و فابریقه لر تأسیسه ده مطلقاً شرکتلر تشکیلنه متوقف
اولدینی اظهاردر .

اوت احوال اقتصادیه مز مطلق و مطلق شرکتلر تشکیلنه
ثروت عمومیه نیک بربرینه تشریکنه توقف ایده بور . اهالیزده
بونکی کندی کندینه یایمبور . و یا خود یایمبور . بناء علیه محررین
عثمانیه مزک ، مطبوعاتمزک بر طرفدن افکار عمومیه مزری بر
طریقه سوق ایچون نشریات مفیده به دوام ایتیمی و حکومت
سویه دهه بروجه محرر نشویقاتک بر درجه ده ایلرو کتوریلوب
اجبار مرتبه سنه ایصالی و بو معاملاتک تأمین حسن جریانی
ضمننده نظامات و قوانین بخصوصه به ربطی واجبدر .

اوروپا تجارت اردوسنك دبع مضر تی حقهده کی شو مجمل
مطالعه بر مطالعه اساسیه اولوب تفرعاتیه تفصیل ایتک ممکن
ایسهده کرک بومطالعه بی مناسب کورنلرک اعطای تفصیلات
وایضاحاته همتلری و کرک — اساساً بومطالعه مردود اولدینی
حالده — دیگر مطالعات مصیه و مفیده در میان ایتلری ارباب
اختصاص و قلمک همت و حمیت ملیه لرندن رجا ایله اکتفا
ایدهرم .

— مسکرات اردوسنه مدافعه —

اکابر و اشراف اهلینک و باخصوص مأمورینک زرده
اولورسه اولسون مجتمهاً و علناً مسکرات استعمال و
اولاد و عیالی کندولربنه تابع ایدهجک درجهده چولوق
چوجق حضورنده مکيفات ایله اشتغال ایتاملری و — مطلقاً
حسب العاده ترک کثول ممکن اولدینی حالده — آئی خانه لرنده
کیزلیجه ایتملری ، هر آقشام مباح اولان طعام کی عشرت
طاقی قوربلوب بی پروا استعمال مسکراندن اجتناب ایله بو حال
منومات دینه دن اولدینی کی منوعات اخلاقیه دن اولدینی
تقدیر ایدرک آئی پک اوقدر اعلانده ایلرو کتاملری و افراد
ناسک و آحاد خلقتک دخی جمع ناس اولان غازیولورده ،
میخانه لرده استعمال مسکرات ایدنلری حقهده ضابطه ملیکه مزجه
حبس جزاسی ترتیب ایدلسی و سرخوشک حال و شاننه کوره

بر مدت توقیف ایدلسی کبی معاملات زجریه نك اجرایی فوائد
مهمه بی مستلزم اوله بیلور .

جنحه ایله یعنی برلیردن فضله جزای نقدی و یا خود برهفته بی
متجاوز محبوسیت ایله محکومیتی قوانین عدلیه من او محکومدن
محاکم اعضا لقه انتخاب اولنلق صلاحیتی سالب عد ایدم یور .
بو محکومیت افراد عنانیه بی بویه بر شرفدن محروم بر اقیور .
نه کوزل بر معامله قانونیه نه مصیب بر قوه اداره ا علناً جمعیت
ایچنده اوچ دفعه مسکرات استعمال ایدنلر خدمت دولته قبول
اولنماق و آمرلری طرفدن تصدیق اولنلق شرطیله اوچ دفعه
علناً و مجتمعا استعمال مسکرات ایدن مأمورلر مأموریتدن
چیقارلق کبی بر ماده قانونیه نشر اولنسه مسکراتدن متولد
مضر نك یوزده الیسی ، بامکه بتشی محو وزائل اولور . چونکه
مأمورین و مستخدمین دولت — یوقاروده دخی بالناسبه بیان
و ابضاح اولندن بی وجهله — عموم اهالی به مقتدا به اولملریله
آنلرک توفیقی ایشك اوکنی آلفه و مضرات مبحوثه نك
تحدیدینه یاردم ایدر . مسکرات سراً استعمال اولنسه ماده
مضرتی او قدر تعمم ایتمز .

بونده کی حکمت دینیّه « ولا یجهر و ابالسوء آیت کریمه نك حکم
منیفیدر مسکراتک کلیاً منی قابل اوله منزه سیله بویه تدبیر اداری
ایله تحدید استعمالی ممکندر . حکومت سینه نك مرضی عالیه
دخی توافق ایلر . بز علناً استعمال مسکرات ایدنلر ایچون

قانوناً بر جزا تعیننی ادعا ابد میورز . فقط مأمورین دولت خدمت دولته بولنق شرقه مظهر اوله یلمک ایچون دائمی بر طاقم صفات لازمه ایله ممتاز اولملری لزومی قوانینمزده مصر حدر . اوصفات لازمه دن بریده مسکرات استعمال اولنماسی اولسه بومطلب مهم بر درجه به قدر حاصل اولور . اوروپا لیلر دیناً ممنوع اولمدینی حالده مسکرانی منع ایتک ایچون نظاملر ، قانونلر تأسیس ابد میورلر . چاره لر دوشونیورلر . بزم دیانت اسلامیه مز بونی کلیاً و قطعاً منع ابتدکی و اخلاق دینه مزه توسلدن بشقه بر چاره به . بر تدبیره احتیاجز اولمدینی جهله او جبل متین اخلاقه توسل ایتکی عموماً مطبوعاتمز و محرر لریمز جدأ و تمادیا تشویق ایتلیدر . حکومت سنیه دخی یوقاروده ایضاح اولنان اوفق بر تدبیر اداره بی دریغ بیور ماملیدر . استعمال مسکرات بر جوق اسباب سائره کی خدمت دولته دخول ایچون اسباب مانعه دن عد اولنملیدر .

— قار اردوسنه مدافعه —

بحث مخصوصنده توضیح اولمدینی وجهله افعال ممنوعه شرعیه و عقلیه دن اولان « قمار » حمد اولسون قری خلقنه و کویلیله قدر هنوز تعمیم ایتماشدر . بونی اکابر و اشراقز و حکومتجه مستخدم اولان مأمورینمز عراق ابدوب استعمال ایتمکده بولسد قارندن وینه اکابر نسوان اکلنجه طریقله

اوبینامقدمه بولندقلرندن آنلره سوز اكلاتق بك كوچ اولسه
كر كدر . چونكه بوطاقم خلقمىز روتجه ، حيثيت رسميه و
شخصيه جه خواص زمرد سنى تشكيل ايلملريله نصايح و نشریات
نافه نك ماهيت مفیده سنى ادراك ايتلمىز اميد ايديله بيلور .
قمار اويونى شرعاً ممنوع اولدینی کبی دولتجه قانوناً دخى منع
ايدلمشدر .

ماده مانعة قانونیه : — « ايکيوز قرق ايکنجی ماده .
قمار بازلنى کار و صنعت ايدوب بر محل مخصوصه خلقى دعوت ايله
اوراده قمار اوينامق ايچون جلب و قبول ابدن و صرفلق
صورتيله اوراده ايقه و برن اشخاص بر آيدن آلى آيه قدر
حبسه قونيلور و بر مجديه التونندن اللى مجديه آلتوننه قدر
جزای نقدی آنور و قمار محکمه بولسان نقود و اشيا جانب
میری به ضبط اولنور »

قمارك ممنوعيت دينه دن بشقه دولتجه ممنوعيت رسميه سی
شوماده قانونیه ايله تعین اولمش ايسه ده ماده قانونیه نك تطبیقاتنه
نادراً تصادف اولنیور .

بومسئله بروجہ محرر مسائل دينه دن اولدقدن بشقه بر
طرفدن برمسئله اخلاقیه ديكر طرفدن برمسئله اقتصادیه
اولدینی جهتله بك زياده شایان اعتدادر . حکومت سنيه نك
بوممنوعیتی قانونه ربط ایتمی وشو ماده قانونیه ايله تعین جزا
ايلمیسه ممنوعیت واقعه نك شدت لزومه دلیدر . آنجق ماده

قانونیه‌ك بك آز نطیق اولنمسی ده قمارك ارباب ثروته مخصوص
كبی بر حالدہ قالمسندن منبعثدر . اخلاقزہ ، ثروتزہ ، دینزہ ،
اولاد و عیالزہ مضر اولان قمارك منی ، تحسیدی ، تقلبی
خصوصندہ محرر لریمزك ، مطبوعاتمزك درجہ كافیدہ نصایحی ،
شكایاتی دریغ ایتسی ده بوبلیه‌ك اسباب توسع و تعمندن عد
اوله ییلور .

هر نه قدر نصایح و نشریاتك شخصیاتہ انتقال ایتدیرلماسی
هر زمان وجیه دن ایسه ده شو قار ماده سی اغنیایه مخصوص
كبی اولمسندن واوكی ذوات معروفه‌ك اعلان اسامیسی احتمال كه
محجوبیتلری و بناءً علیه ترك قمار ایتملری مستلزم اولسی
ملحوظ بولنمسندن ناشی نصایح عمومیه ایله متضخ اولیان اوکی
ذواتك آره صره مطبوعات طرفدن تلمیح اسامیسی وینه
متنبه اولیانلرك نصریحاً اعلانی فائده دن خالی اولسه كر كدر .
شایان حیرتدر كه بعض کیمسه لرك قماره انهما كلری بالکثر
اتلاف اموال و ثروتله عائله لرینك حالی ، استقبالی عمو و پریشان
ایتمكه قلیوب منمادی بر راحتسز قلقله وجودی ده صكر کی كبی
پیرامق . حیاتی عادما تهلكده برافق راده لرینه وارپور .

قمار او بونلری قمار ایله اشتغال ایدنلری بشقه برابر کران
مسؤولیت آلتده آلمقدہ در . بز او یله کیمسه لر طانورزكه
آقشامدن صباحه قدر قمار ایله مشغول اولوب اوکله وقتنه قدر
اویقو دینله میه جك درجه ده بیهوش بر حالدہ یاندقدن صكره

ساعت یدی سکز راده لرنده ایشلری باشنه کیدر ، اوراده
وجودلرینه فکرلرینه منتظر اولان وظائفی محروم عاطقلری
قیلیورلر . کندولرینه منتظر اولان ایشلرده حقیقه باقغه ، حسن
ایضای وظیفه رسمیه ایتمک لیلہ ماضیه ده کی ~~کار~~ ضررک
وباختوص منہادیا دوام ایدن اویقوسزلقدن ، راحتسزلقدن
متولد اشتغالات ذهنیه وعصبیه ولیلہ آتیه دن صور استفاده یی
مطالعه وتدقیق ایله مشغول اولق کبی احوال مانع اولیور .
ذهن ، فکر هپ بونکله اشتغال ایدر . بو حقیقت قار اویوننه
آز چوق اهمالک ایدنلر حتی اویونلره یالکز آشنا اولانلرجه
معلومدر . وقته ، زمانه ، پاره یه ، عالمیه یازیق دکلیدر ؟ اشته
بونلر هپ عقلی باشنده کیمسه لر اولدقلری جهته نصایح
ونشریات ایله بوایشدن عجبا صرف نظر ایتمزلرمی ؟ ظن ایدرمکه
ادبامزک ، مطبوعامزک بوبایدہ وقوعبوله حق نشریات مصیبه لرندن
استفاده دیکر خصوصاتدن زیاده شو قار مصلحتنده مأمولدر .
بونکله برابر حکومت سنیه مکده ماده مبحوثه قانونیه یی
برآز دها توسیع اتمسی وماده قانونیه ده اولدینی کبی جزانک
یالکز قماربازلنی کار وصنعت ایدنلره تخصیص ایلمیوب کرک
خانہ سنده وکرک سائر بر محله اوچ کون متعاقباً قار اویوننده
حاضر بولنلره وینه اوچ کون متعاقباً خانہ سنده کی مسافرلره
برابر — ولوکه اکنجه صورتنه منحصر اولسون — قار
اویونیان خانہ صاحب لرینه ده ، مسافر لرینه ده تشمیلی واولصورتله

جزا آلتش و یا خود جزایه کسب استحقاق ایتش اولان ذاتک
 مأمور ایسه بر مدت محدود و معینه ایچون مأموریتندن اخراجی
 و معاشندن محروم ایدلمسی و مأمور دکل ایسه بته بر مدت معینه
 ایچون مأموریتنه تعیین اولمقی استحقاقک کندوسندن سلی
 و بونک صور تطبیقه سنده دخی بر آز اعتسا ایدیلوب مرحله
 مسامحه ایتک و عفو و صفح ایلماک کبی شفقت اثری کوسترلماسی
 ممنوعیتک محافظه نه کفایت ایدر .

صره سی کلمش ایکن سویلیه لم که افعال ممنوعه نک اکثریسی
 تسامحدن ، مرحمتدن تزیاید ایدمور . * حالبوکه افعال ممنوعه ده
 بولسانلرک کندی نفسلرینه مرحمت ایتدکلری اوفعلی اجرا
 ایتلریله ثابت اولدیقندن و کندوسنه مرحمت ایتیلر بشقلرینک
 مرحمتنه شایان اولدقلرندن آنلر حقنده مرحمت برینه اجرای
 عدالت اک بیوک بر مرحمت برینه کچر .

قارده متجاوز علیه اولانلر ایسه قار اوینایان کیسه لرک
 اولاد و عائله لریدر . بناءً علیه آنلره آجیمق ، قارجی اولان
 حائله صاحبی صورت ، مؤثره ده منع ایتک واجبدر .

— فائض اردوسنه مدافعه —

معلوم صفار و کباردرکه دیانت اسلامیه ده فائض محتوعات
 دینیهدندر . اموال و ثروتندن زکات و برمه نک مشروعتی فقرای
 ملتک اغنیا طرفندن بسلتمسی و حسن اداره سی ، منافع
 اجتماعیه ، فوائد اخلاقیه . تطهیر اموال ایله برابر ثروتجه معنی

استحصال وسایل تزئید و تمیّه کبی عمومّه نافع و مهم اساسیه مستند اولدینی و فائضک حرمتی ده صورت غیر مشروعده غیرک اموالندن استفاده و بوضوئله اضرار ناس بولندینی جهتله فائضک ویرنلرده ، آلا نلرده ماده و معنی مضرتی محققدر . اکل ربا ایله ، فائضجیلکله مالوف اولانلرک کندی امواللرندن ، ثروتلرندن استفاده ابتدکلرینی ، اومال و ثروت واسطه سیله بر سعادت حقیقیه به مظهر اولدقلرینی کورمک غیر ممکندر .

اوروپالیلر ، سائر ملتلر بوندن استفاده ایتسه لر ، سعاده مظهر اولسه لر بیله آنلرک بو حالی ملت اسلامیه مدار قیاس اوله من . چونکه بردینده حرام اولدینی ادعا اولسان بر فمکله اودین اربابندن اولانلر طرفندن اجرا سنده مادی بر ضرر ، بخسار ترتب ایده من فقط سماوی بردین ایله و باخصوص دین اسلام کبی الی یوم القیام قدستی ، احکام جلیله منوره سی من طرفاء محفوظ اولان بردین مین ایله متدین اولانلر جانبندن بودینده ممنوعات شرعیه دن اولان بر فعلی اجرا ایتک مادی ، معنوی مستلزم ضرر و خسار اوله جفنده شبهه یوقدر . فائض کبی ممنوعات دینیّه ایله اشتغال ایدنلرک بر مدت قلیله ایچون ، بر زمان مخصوص ایچون استفاده لری بو ادعا منک بطلاننه دلیل اوزره درمیان اولنقی احتمالی وار ایتسه ده فائضجیلرک نتیجه حال اعتباریله ماده دائما متضرر اولدقلرینی اثبات ایتک هر زمان ممکندر . ماده متضرر اولدقلری تسلیم اولنسه بیله بوفلده کبی

خسارات معنویه هر مسلمك ايمان و اعتقادى ضرورى اولمسيلا
 منافع ماديه سنك مضرات معنويه سنه قطعاً تقابل ايدمهيه جكنى
 تسليم ايتكده ضرورات دينيه مزدندر . برده منافع ماديه سنك
 موجب استفاده اولمدينى حقهده كى دعوائى بشقه صورتلدهده
 بيان ايتك ممكندر . بوده فائض ايله اموالى ، ثروتى نيمه
 ايدمهرك ماده استفاده ابدن ذانك فائض ايله اشتغال ايتكمزبن
 تجارت عاديه ايله اشتغالى حالدهدها زياده استفاده ايدمهيلمسى
 احتماليدر . مال و ثروتو نيمه نصيب ارلى نه ايسه انسان اكا دسترس
 اولور . اعتقادمز بويله اولديغه كوره ربا آلمدن دخی نصيتمزه
 نائل اوله جغمز محققدر . بو ادعائى جرح ايتك ايجون بر
 دليل قطعى ارايه ايتكده ممكن اوله مز .

حاصلى فائض ممنوعات دينيه دن اولدينى كى حكومت سنه
 دخی فائضجيكلى احتكار عد ايدمهرك منع وفائضجى اولان
 مختكرلردن كويليريمز ، زراعتز فوقالماده متضرر اولدقلى
 جهنله ممنوعيت واقعهيه دائر اوامر مخصوصه نشر و اسطار
 ايلمشدر .

مطبوعات عثمانيه مركز وظيفهسى بر مسئله مهمه دينيه
 اولدقدن بشقه بر مسئله اخلاقيه و اقتصاديه اولان اشبو
 فائضجيكلك مضرات ماديه و معنويه سنى عمومه هر زمان اكلامقى
 و اوصورتله بوايشك اوكنى بر درجهيه قدر آلمقدر .

حكومت سنه دن ممنوعيت واقعهيه بر درجه دها توسيع

بیورمسنی ده استرحام ایدیهیلورز . چونکه اوامر صادره
احتکاری منع ایتک ، مختکرلر حقنده تحقیقات اجرا ایندیرمک
دائرة سنده ایسه ده مختکر اولدینی بالتحقیق تبین ایندیرک منع
احتکاری ضمننده موجب عبرت اوله بیله جک قانوناً ونظماً
معین بر جزا یوقدر . دواژ ملکینک منع ایدیه جکی بو مختکرلر
بر ماده قانونیه نک پنجه مجازاته تسلیم ایدیه بیور . بالکیز اجرای
تحقیقات وایضای نصیحت ایسه بعض مختکرلری منعه کفایت
ایدیه بیور .

اوامر صادره موجب پنجه برکیمسه نک احتکار ایله الفی
مأمورین ملکیه جه تحقق ایتدکن صکره دائرة عدلیه به تسلیم
اولیور . حالبوکه دولته افعال ممنوعه دن اولان احتکار
ایچون بوجه محرر قانوناً معین بر جزا تعین اولمیدیقندن مأمورین
عدلیه او مختکرک فعلی ثابت اولسه ده قانوناً افعال ممنوعه دن
اولمیدینی بیان ایله مرتکبی صالیور بیورلرکه — یک چوق دفعه لر
تصادف اولمیدینی وجهله — مختکر اولان ذات حکومتک
تحقیقاتندن متمنع و متنبه اولمقدن بشقه حکومتک و مأمورین
اداره نک او تحقیقات و تضییقاتنه ، او معاملاتنه استهزا ایتک
جسارتنده دخی بولنه بیور .

بونلره محل قالمق ایچون حکومت سنیه جه ده بر ماده
قانونیه ایله بوایشه معین بر جزا تعینی مناسب اولور .
بوندن بشقه بواحتکار و فاضجیلک ماده سنده علمامزه .

واعظالریزہ مدہ مهم بروظیفہ ترتب ایتمکده در . بووظیفہ مهمہ بی دہ
ابضاح ایدہ لم .

بعض خصوصانہ حیل فقہیہ جواز اولدینی مادہ سنی اہالیزدن
چوقلریسنگ خودکامانہ ، منفعت جویانہ توسیع وتفسیر ایدہ رک
اشبو فائضجیلک مادہ سنی اوکی حیل شرعیہ تطبیق ایتمکده
بولندقلری کوریلیر . مثلاً بر فائضجی برسنہ وعدہ ایله اون
لیرایی اون بش لیرا املق اوزرہ برکویلی یه ، برچفتجی به اقراض
ایدر . اوحتکر اون لیرایی نقداً ویرر . بش غروشلق بر
تسییحی دہ بش لیرا ایله اوشخصه سیج ایلرکه من حیث المجموع
برسنه لك مدت ایچون وبردیکی اون لیرایه مقابیل کویلیدن
اون بش لیرا مدیون اولدینسه دائر برسنه آلور . ییچاره
مستقرض طرفندن ویریلان بوسندده نه فائض یحیی بولنور ،
نہ دہ اونسییح معامله سنه دائر صراحت کوریلور . هانکی
محکمہ به کیتسه اون بش لیرا ایله محکوم اولور . اصل فنا ومؤثر
اولان جهت بیعک بوصورتی فائضجیلرک حیل شرعیہ دن
اولق اوزرہ جائز ظن ایتلری ، اوپله بر ذهاب باطلده
بولنلریدر . ایشته بو حیلہ فقہیہ دائرہ سنده جریان ایدن معاملات
فائضجیلکی ، واحتکاری توسیع ایتمکده اولدیندن خواجه لریمز
علمالریمز ، واعظالریمز افکار عامه ده جائز اولق اوزرہ برلشمش
اولان شوفعلک جواز شرعی به مقرون اولدینسه دائر اجرای
وعظ ونصیحت ایتک لازمدر . حیلہ فقہیہ به دفع مضرت

ایچون بعض خصوصاً آنده جواز اولسه بيله جلب منفعتده
 وباخصوص صورت دائمده حيله يي جلب منافع واسطه اتخاذ
 ايمکده جواز شرعی اولمیه جفتدن علمامزك ده بويابده همته
 انتظار اولنق هم سلامت معاملاتی تأمین وتأيید وهمده
 فائده جیلکدن ، احتکاردن متولد مضرتی تحدید ابد بیلور
 اك مهم فائده سی ایسه احکام جلیله شرعیه یی سوء تفسیردن ،
 سوء استعمالدن قورنار مقدر .

— فحشیات اردوسنه مدافعه —

مبحث مخصوصنده بیان اولندینی وهرکسجه معلوم اولدینی
 وجهله فحشیات اخلاق ملیه مزه ، اخلاق دینه مزه نظرا بزی
 اك زیاده اضرار ایدن وایمکده بولنان مذموم برحالد .

فحشیانك قبجی مواد سائره کي بیلنیه جك برشی اولمیوب
 مجنونلره وارنجیه قدر عامه ناسك فنا اولق اوزره طانیدینی ،
 بیلدیکی برشیدر .

اخلاق ملیه مزك ، احوال دینه مزك بوایشدن طولایی
 دوچار اولدینی مضرتدن قطع نظر احوال عمومیه مزده بويابده
 تدایر مؤثره اتخاذینی داعیدر .

فحشیانك دوام نزیادی تاهلك اوکنی آلمقده وبناء علیه
 مناکحات وتولدات آزمالمقده در ، فحشیات واسقاط چنین
 واسطه سيله تناقص نفوسی موجب معاملاته نظر بیقیدی ایله

باقعه احوال عمومیه من بالطبع مساعده اولدیغنه نظراً بو حال
بك زیاده نظر دقی جلب ایتك استعدادی حائز امور
مهمه دندر .

بناءً علیه تزیید نفوسه ، اخلاق ملیه و دینیّه من خدمت
ایتك ایچون مطبوعاتك بوباده نه قدر ممکن ایسه او قدر صرف
مساعی ایتسی بروظیفه ملیه و دینیّه در .

رسائل موقوتده ، غزته لرده ، کتابلرده ، کوریلان حکایه .
لرك ، رومانلرك همان اکثریسنك اساسلری معاشقانه تعلق
ایدوب ادبیاتمزه کی ترقیاتك بو صورتله اثبات اثر ایتسی منافع
دینیّه و اخلاقیّه و ملیّه منزه بكده موافق دوشمامکده اولدیغنی
دوشونمك زمانی آرتق کلمشدر . زیرا بو آثار ادبیّه نك تحسینی
با خصوص شاعرانه اولانلرینك آلفشلا نیمی اخلاق دینیّه منزه
مخالف احوال و حرکانه کنجلی یزی سوق ایدیورکه بو خدمت
تحریریه و ادبیّه وظیفه ادبا و مطبوعانه معکوساً و تماماً مخالف
کورینور . ادبامزك ، حکایه نویسارمزك شو افاداتی « تعصبه ،
حل ایده رك بو محرر عاجزی تقییح ایتلری ده محتملدر . فقط
بزم مقصد من مناقشه اولیوب صرف خدمت دینیّه و ملیّه اولد .
یغندن و اومقوله نشریانك کنجلی من اوزرنده برسوء تاثیر
حصوله کتیره بیله جکینی او محرر لر ، اوادیبلر البته انکار ایتیه .
جکلیرندن بزی معذور کورملری ده امید ایده بیلورز . معذوری
کورمزلسه بداهته قارشو حرکت ایتش اوله جقلمی عالم
اسلامیته ، عالم اخلاقه قارشو اعتراف ایتش اولورلر .

یونانکه برابر مقصد عاجزی اوکی کتابلرک ، حکایه لریک
 کلیاً یازلاماسنی توصیه دکلدر . فقط ممکن اولدینی قدر اوکی
 حکایه لریک ، کتابلرک تقابلی و بالعکس فحشیانک مضرات مادیه
 و معنویه سنی تصویر ایده جک ، ملت اسلامیه مزى آندن محافظیه
 دعوت ایده بیله جک آنارک دخی تحریر و تشریدر .
 ادبامزک ، محرر لر مرکز شومسئله دن طرلاب وظیفه اخلاقیه .
 لری بو عید عاجزجه یوندن عبارتدر . بوکا نه قدر چالشسه ،
 نه قدر خدمت ایدلسه عندالله و عندالناس ممدوحیتی جالب
 اوله جفنده شیعیه قدر . عاشقانه ، سودا پرستانه برزمینده
 غایت کوزل ، غایت پارلاق بر حکایه بی تصویر ایدن اومعجز
 رقم قلملر ساحه اخلاق وجدیایده جولان ایتسه نه عظیم فائده لر
 مشاهده اولنور . نه قدر تصحیح و تهذیب اخلاقه خادم اولور .
 بعض ایام مسعدت اتسامده دیدنه سلطنت سنیهدن اولدینی
 وجهله ثلثان مدت محکومیتلرینی اکیال ایدن محبوسلر مظهر
 عفو عالی اولوب تخلیه اولنمقده ایسه لرده بوبایدہ دائماً شرفصادر
 اولان ارادات و اوامردہ فعل شیعیدن طولانی محبوس اولانلر
 بو عفو عالیدن استثنا اولنه یورکه بومعامله دن ولی نعمت بی منتز
 شهریار عدالت شعار افندمن حضرتلرینک مرضی عالی
 هایونلری ممالک شاهانه لرنده افعال شیعہ نک اوکی آلمق مرکز
 بئیم اولدینی اکلاشیلور . « الناس علی سلوک ملوکهم » قاعده سنه
 کوره ادبا و محرر لر مرکزده بومقصد عالی و مقدسک استحصال
 اسبابی امرنده خامه ران حمیت و دیانت اولملری الزمدر .

بزرده علی الاطلاق افعال ممنوعه اساساً بر قاج نوعه تقسیم
اوله بیلور .

برنجی نوعی دیانه و شرعاً ممنوع اولانلردر . دیناً و شرعاً
ممنوع اولان افعالدن مادی و معنوی ضرر و خسران ظهوری
طبیعی و هر بر مسلم نظرند بدهی اولدیغندن و اعظایریمز ، خواجه
لریمز و عظامرند ، نصیحتلرند بوجهتی حسن توضیح ایله
خلق و عید الهی ایله ، عذاب الیم ایله افعال ممنوعه دن تحفظه
دعوت ایتلیدر لر .

ایکنجی نوعی قانوناً و نظاماً ممنوع اولانلردر . قانون جزامک
افعال ممنوعه دن عد ابتدکی خصوصات ایچون حقوق عمومی
نامه تعقیبات قانونیه اجرا اولنه یورسده قانون مذکورک افعال
ممنوعه دن و مستلزم جزا احوال دن عد ابتدکی افعال ممنوعه
ایچون تعقیبات قانونیه اجرا اولنه میور .

حقننده تعقیبات قانونیه اجرایی لازم کلن افعالده دخی
و قانون مجرم لهنده نفسیر اولنور ، قاعده سی حقوقی و نمزجه
بر قاعده کلبه حکمنده تلقی اولدیغندن مأمورین عدلیه مزک
شوصورت تلقیسی فحشیات و سائر بوکی خصوصاتده نتیجه
اعتباریله تسامحی مستوجبدر . بو قاعده حقوقیه نک شوصورت
تلقیسنه برشی دیاماک لازم کاسه بیله اخلاق ملیه و دینه مزه
متعلق و از جمله افعال شنیعه به متعلق خصوصاتده بو قاعده
اتباع اولنماسی لزومی اخلاقاً و دیناً و جایبدندر .

اوجنچی نوعی قانون ونظام اولیه رقی دولتجه نشر اولان
 بعض اوامر حکمنجه ممنوع اولان افعالدر . احتکار کی .
 دوکون مصرفی کی . آداب عمومیه عدم رعایت کی . حاکم
 شرعک اذنی اولقمسزین اجرای مناسکات کی خصوصیات
 بوقیلنددر . بوقیلدن اولان بک چوق افعال ممنوعیه اجتناسار
 ایدنلرک اداره جراسی تعیین اولمندیقی وقانوناً دخی مدارتطبیق
 اوله جق بندلر ، ماده لر بولمندیقی جهنله اوفعللرده بولانلرک منهی
 قابل اوله مامقدمه اولدینی بالتجربه اکلاشیلدیغنه وقانون جزانک
 باب نائنده محرر نذیهات حکومتی مخالف حرکتک حزای تقدیسی
 بک آز اولمسلیله عبرت مؤثره اراشسنه کفایت ایدممامکده
 بولمندیقی بالتجربه ثابت اولدیغنه نظراً اوامر مخصوصه ایله ممنوع
 اولان بوکی افعالک اداره جراسی ویاخسود قانون جزانک
 توسیعی حالنده اخلاقه متعلق افعال ممنوعه نکده بدرجه به قدر
 اوکی آله یلور .

دردنچی نوعی عرف وعادت اعتباریله اولان افعال ممنوعه ذرکه
 بونک صرف مسائل اخلاقیه دن اولمسلیله قانون واصول تنظیمنه
 محتاج اولیوب اخلاق عمومیه بک تهذیبیله بالطبع حاصل اولور .

« خاتمه »

رساله عاجزانه مده بحث ایندیکم قوای معنویه خسته نك
 اخلاق ملیه مزه ، احوال مالیه مزه ، اداب عمومیه مزه
 نه درجه لرده مضر اولدقلری ذاتاً میسدانده اولوب غرض لریمز
 بومضراتی هر زمان حوادث یومیه صره سنده یازمقدمه درلر .
 شو قدر که یومیه وقوعاتی ، صره سیله ایدیلن نشریات طوبلیجه
 بر رساله شکلنده کی تحریر درجه سنده قوتی حائر اوله میه جفندن
 بونلری شو صورتله جمع و تحریر جرائم محضاً دها ، مؤثر و دها
 مفید نشریات و سرد مطالعاته ، دها مصیب بر صورتله
 بیان ملاحظاته ، مطبوعات می ، محرر لریمزی من غیر حدتشو بقدر .
 رساله ده کی سوزلرک و مطبوعات و محررین کرامه تحمیل ایدیلان
 وظیفه نك صورت بیان و تشریحی آجی و آخر اولدیفنی و بوسوزلر ،
 بومطالعه لر بنم کی هر صورتله عاجز بر محرر ایچون هر صورتله
 حدناشناسلق بولندیفنی بن دخی اعتراف ایدرم . بواعتراف ایله
 برابر شو مسائل مهمه حقنده شمدی به قدر وقوعه کان نشر یاندن
 دها مهم بر درجه ده سرد مطالعاته ارباب همت و حمیتی تشویق
 ایتک ضرورت میتمده در . مطالعات محرره مقدوح بر تعصیبین
 منبعث اولیوب تعصب صایلسه سیله مدرج بر تعصب اولدیفنه
 معتدله لندیم جهتله مواخذده اولنیه جفمه امید وار اوله یلورم .

فهرست

صفحه	
۳	مقدمه
۱۵	برنجی فقره
۱۸	امصب
۳۱	ایکنجی فقره
۳۸	اوجنجی فقره
۴۵	دردنجی فقره
۴۶	تجارت اردوسی
۵۲	مسکرات اردوسی
۵۷	قار اردوسی
۵۹	فائض اردوسی
۶۱	فحشیات اردوسی
۶۴	بشنجی فقره — سعادت حقیقیه
۷۵	التنجی فقره
۷۷	تجارت اردوسنه مدافعه
۸۵	مسکرات اردوسنه مدافعه
۸۷	قار اردوسنه مدافعه
۹۱	فائض اردوسنه مدافعه
۹۶	فحشیات اردوسنه مدافعه
۱۰۱	خاتم